RSM Azerbaijan LLC

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

RSM

"Stock Baku" Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti

Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun Konsolidasiya edilmiş Maliyyə Hesabatları

31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə Müstəqil Auditorun Hesabatı ilə birlikdə

Mündəricat

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması və təsdiq edilməsi ilə bağlı rəhbərliyin məsuliyyətinin bəyanı

Müstəqil Auditorun Hesabatı

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları
Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat 1
Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat........ 2
Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat 3
Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat 4
Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatı üzrə izahlı qeydlər........ 5-32

MALİYYƏ HESABATLARININ HAZIRLANMASI VƏ TƏSDİQ EDİLMƏSİ İLƏ BAĞLI RƏHBƏRLİYİN MƏSULİYYƏTİNİN BƏYANI 31 DEKABR 2023-CÜ İL TARİXİNDƏ BAŞA ÇATAN İL ÜZRƏ

Aşağıdakı bəyanat, müstəqil auditorun hesabatının 1-ci səhifəsində göstərilmiş auditorun rəyində olan vəzifələr haqqında müddəalarla birgə oxunmalıdır və "Stock Baku" QSC-nin (bundan sonra "Qrup") konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları ilə əlaqədar rəhbərlik və müstəqil auditor arasında müvafiq vəzifə bölgüsünü əks etdirmək məqsədi daşıyır.

Qrupun 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə maliyyə vəziyyətini, həmin ildə başa çatan il üzrə əməliyyat nəticələrini, pul vəsaitlərinin hərəkəti və kapitalda dəyişiklikləri Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") müvafiq qaydada əks etdirən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə rəhbərlik məsuliyyət daşıyır.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarını hazırlayarkən, rəhbərlik:

- Müvafiq mühasibat prinsiplərinin seçilməsi və uyğun olaraq tətbiq edilməsi;
- Məntiqli və məqsədəuyğun qərarların və təxminlərin qəbul edilməsi;
- Hər hansı əhəmiyyətli kənarlaşmaların açıqlanması və konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında izah edilməsi şərti ilə MHBS-nin tələblərinə riayət olunması və;
- Əgər yaxın gələcəkdə, Qrupun normal şərtlər altında fəaliyyətini davam etdirəcəyi güman edilirsə, hesabat tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının fəaliyyətin davamlılığı prinsipi əsasında hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Rəhbərlik həmçinin:

- Qrup daxilində səmərəli və yüksək səviyyəli daxili nəzarət sisteminin təşkili, tətbiqi və qorunması;
- Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının MHBS-yə uyğun olaraq hazırlanması və konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyətini istənilən zaman düzgün əks etdirən mühasibat uçotu sisteminin təşkil olunması;
- Mühasibat uçotunun Qrupun fəaliyyət göstərdiyi ölkədə qəbul edilmiş qanunvericilik və mühasibat uçotu standartlarına müvafiq qaydada aparılması;
- Mümkün imkanlardan istifadə edərək Qrupun aktivlərinin mühafizə edilməsinin təşkil olunması və;
- Saxtakarlıq, yanlışlıq və digər qanuna uyğunsuzluq hallarının müəyyən edilməsi və qarşısının alınması üçün məsuliyyət daşıyır.

31 dekabr 2023-cü il başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun rəhbərliyi tərəfindən 16 iyul 2024-cü ildə təsdiq edilmişdir.

Vüsal Qasımov Direktor	Gündüz Qurbanzadə Baş mühasib

RSM Azerbaijan
Demirchi Tower 5th floor,
37 Khojaly ave, AZ1025,
Baku, Azerbaijan
T +994(12) 480 4571
F +994(12) 480 4563
www.rsm.az

Müstəqil Auditorun Hesabatı

"Stock Baku" QSC -nin rəhbərliyinə və cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərə:

Rəy

Biz "Stock Baku" QSC-nin onun törəmə müəssisələrinin ("Qrup") 31 dekabr 2023-cü tarixinə təqdim edilən konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və həmin tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir, konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, eləcə də əsas uçot siyasətinin və digər izahedici məlumatların xülasəsindən ibarət olan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının audit yoxlamasını apardıq.

Bizim rəyimizcə, hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun 31 dekabr 2023-cü il tarixinə konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatan il üzrə konsolidasiya edilmiş maliyyə nəticələrini və konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Rəyin bildirilməsi üçün əsas

Biz auditi Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun aparmışıq. Bu standartlar üzrə bizim məsuliyyətimiz rəyimizin *"Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti"* bölməsində əks etdirilir. Biz Mühasiblər üçün Beynəlxalq Etika Standartları Şurasının dərc etdiyi Peşəkar Mühasiblərin Etika Məcəlləsinə uyğun olaraq Qrupdan asılı olmadan müstəqil şəkildə fəaliyyət göstəririk.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və Qrupun idarəedilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, eləcə də fırıldaqçılıq və yaxud səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq, əhəmiyyətli təhriflər olmayan konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin zəruri hesab etdiyi daxili nəzarət sisteminə görə məsuliyyət daşıyır.

RSM Azerbaijan is a member of the RSM network and trades as RSM. RSM is the trading name used by the members of the RSM network. Each member of the RSM network is an independent accounting and consulting firm which practices in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity in any jurisdiction.

RSM

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması zamanı rəhbərlik, Qrupu ləğv etmək və ya onun fəaliyyətini dayandırmaq istəyi yaxud bundan başqa hər hansı digər real alternativi olmadığı hallar istisna olmaqla, Qrupun öz fəaliyyətini fasiləsiz davam etdirmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsi, uyğun olduqda fəaliyyətin fasiləsizliyi ilə bağlı məlumatların açıqlanması və fəaliyyətin fasiləsizliyi prinsipinə əsasən konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına görə məsuliyyət daşıyır.

Qrupun idarəedilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması prosesinə nəzarət üçün məsuliyyət daşıyırlar.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Bizim məqsədimiz təqdim edilmiş konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, saxtakarlıq və ya xətalar nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin bu səviyyədə olan əminlik də əhəmiyyətli təhriflər mövcud olduğu hallarda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış auditin belə təhrifləri həmişə aşkarlayacağına zəmanət vermir. Təhriflər saxtakarlıq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə edilmiş maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.
BAS-ların tələblərinə uyğun olaraq aparılan auditin bir hissəsi kimi biz audit aparılan zaman peşəkar mühakimə tətbiq edirik və peşəkar skeptisizm nümayiş etdiririk. Biz həmçinin:

- Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya xətalar nəticəsində əhəmiyyətli təhriflər risklərini müəyyən edib qiymətləndiririk, bu risklərə cavab verən audit prosedurlarını layihələndirib həyata keçiririk və rəyimizi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasib audit sübutlarını əldə edirik. Saxtakarlıq nəticəsində əhəmiyyətli təhrifi aşkarlamamaq riski xətalar nəticəsindəkindən daha yüksəkdir, çünki saxtakarlıq sözləşmə, dələduzluq, qərəzli hərəkətsizlik, həqiqətə uyğun olmayan məlumatlardan və ya daxili nəzarətin kobudcasına pozulmasından ibarət ola bilər;

- Qrupun daxili nəzarətin səmərəliliyinə dair rəy bildirmək məqsədi üçün olmamaq şərtilə, bu şəraitlərdə uyğun olan audit prosedurlarını layihələndirmək üçün auditə aid daxili nəzarəti başa düşürük;

- İstifadə edilmiş uçot siyasətinin uyğunluğunu və rəhbərlik tərəfindən həyata keçirilən uçot qiymətləndirmələrinin və əlaqəli məlumatların açıqlanmasının məntiqliliyini qiymətləndiririk;

- Mühasibat uçotunun fasiləsizlik prinsipinin rəhbərlik tərəfindən istifadə edilməsinin uyğunluğuna və əldə edilən audit sübutlarının əsasında Qrupun fəaliyyətini fasiləsiz davam etmək imkanını ciddi şübhə altına qoya bilən hadisələrlə və ya şəraitlərlə bağlı əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olub-olmadığında dair nəticə çıxarırıq. Əhəmiyyətli qeyri-müəyyənliyin mövcud olduğu haqqında nəticə çıxardığımız halda, auditor hesabatımızda maliyyə hesabatlarındakı əlaqəli məlumatların açıqlanmasına diqqət yetirməliyik və ya belə məlumatların açıqlanması kifayət olmadığı halda, rəyimizə dəyişiklik etməliyik. Nəticələrimiz auditor hesabatımızın tarixinədək əldə edilən audit sübutlarına əsaslanır. Lakin sonrakı hadisələr və ya şəraitlər Qrupun fasiləsiz fəaliyyətinin dayandırılmasına səbəb ola bilər;

- Məlumatların açıqlanması da daxil olmaqla, konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatını, strukturunu və məzmununu, habelə əsas əməliyyatların və hadisələrin maliyyə hesabatlarında ədalətli təqdim edilib-edilmədiyini qiymətləndiririk.

Biz idarəetmə səlahiyyətləri verilmiş şəxslərə digər məsələlərlə yanaşı auditin planlaşdırılmış həcmi və müddətləri, habelə əhəmiyyətli audit sübutları, o cümlədən audit apardığımız zaman daxili nəzarətdə aşkar etdiyimiz əhəmiyyətli çatışmazlıqlar haqqında məlumat veririk.

16 iyul 2024-cü il
Bakı, Azərbaycan Respublikası

RSM Azerbaijan

"Stock Baku" QSC
Konsolidasiya edilmiş maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat
31 dekabr 2023-cü il tarixinə

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeyd	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Aktivlər			
Uzunmüddətli aktivlər			
Əmlak, tikili və avadanlıqlar	6	3,908,618	3,904,225
Qeyri-maddi aktivlər	6	22,500	-
İnvestisiya mülkiyyəti	7	3,990,500	3,250,445
Uzunmüddətli aktivlərin alınması üçün verilmiş avanslar	8	63,745	-
Cəmi uzunmüddətli aktivlər		**7,985,363**	**7,154,670**
Cari aktivlər			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	9	3,537,492	2,572,795
Ticarət və digər debitor borcları	10	93,667	79,305
Digər cari aktivlər	11	52,570	55,188
Cəmi cari aktivlər		**3,683,729**	**2,707,288**
CƏMİ AKTİVLƏR		**11,669,092**	**9,861,958**
Kapital və öhdəliklər			
Kapital			
Nizamnamə kapitalı	12	7,343,500	7,343,500
Bölüşdürülməmiş mənfəət		3,979,735	2,114,133
Digər kapital	13	11,476	11,476
Cəmi kapital		**11,334,711**	**9,469,109**
Öhdəliklər			
Uzunmüddətli öhdəliklər			
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	20	42,917	51,593
Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		**42,917**	**51,593**
Cari öhdəliklər			
Ticarət və digər kreditor borcları	14	46,972	44,464
Digər cari öhdəliklər	15	131,580	70,983
Mənfəət vergisi öhdəliyi		112,912	225,809
Cəmi cari öhdəliklər		**291,464**	**341,256**
Cəmi öhdəliklər		**334,381**	**392,849**
CƏMİ KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR		**11,669,092**	**9,861,958**

16 iyul 2024-cü il tarixində Qrupun adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

STOCK BAKU

Vüsal Qasımov
Direktor

Gündüz Qurbanzadə
Baş mühasib

5-32-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsidir.

"Stock Baku" QSC
Konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabat
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeyd	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan il üzrə
Gəlirlər	16	3,770,797	3,552,396
Satışların maya dəyəri	17	(852,023)	(772,574)
Ümumi mənfəət		**2,918,774**	**2,779,822**
İnzibati xərclər	18	(575,432)	(398,042)
Gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyat xərcinin azalmasından gəlir/ (xərc)	9	4,514	(5,426)
Digər gəlirlər	19	4,440	13,882
Vergidən əvvəlki mənfəət		**2,352,296**	**2,390,236**
Mənfəət vergisi xərci	20	(486,694)	(478,432)
İl üzrə cəmi məcmu gəlir		**1,865,602**	**1,911,804**

16 iyul 2024-cü il tarixində Qrupun adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Vüsal Qasımov
Direktor

Gündüz Qurbanzadə
Baş mühasib

STOCK BAKU

5-32-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsidir.

"Stock Baku" QSC
Konsolidasiya edilmiş kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə
Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Səhm kapitalı	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Digər kapital	Cəmi kapital
01 yanvar 2022-ci il tarixinə	**7,343,500**	**709,864**	-	**8,053,364**
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	1,911,804	-	1,911,804
Digər kapitalda artım	-	-	11,476	11,476
Ödənilmiş dividend	-	(507,535)	-	(507,535)
31 dekabr 2022-ci il tarixinə	**7,343,500**	**2,114,133**	**11,476**	**9,469,109**
İl üzrə cəmi məcmu gəlir	-	1,865,602	-	1,865,602
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	**7,343,500**	**3,979,735**	**11,746**	**11,334,711**

16 iyul 2024-cü il tarixində Qrupun adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Vüsal Qasımov
Direktor

Gündüz Qurbanzadə
Baş mühasib

5-32-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsidir.

"Stock Baku" QSC
Konsolidasiya edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat
31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə

(Xüsusi göstərilmiş hallar istisna olmaqla, məbləğlər Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

	Qeyd	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan il üzrə
Əməliyyat fəaliyyəti			
Vergidən əvvəlki mənfəət		2,352,296	2,390,236
Vergidən əvvəl mənfəəti xalis pul vəsaitlərinin hərəkəti ilə üzləşdirmək məqsədilə aparılmış qeyri-nağd düzəlişlər			
Gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyat xərcinin azalmasından gəlir/ (xərc)	9	(4,514)	5,426
İnvestisiya mülkiyyətinin köhnəlməsi	7	226,778	242,954
Əmlak, tikili və avadanlıqların köhnəlməsi	6	48,245	26,244
Qeyri-maddi aktivlərin amortizasiya		2,500	-
Əsas vəsaitlərin silinməsindən zərər		481	-
Dövriyyə vəsaitlərində dəyişikliklər		**2,625,786**	**2,664,860**
Ticarət və digər debitor borclarında artım	9	(9,848)	(36,772)
Digər cari aktivlərdə (azalm)/ artım	10	2,618	(27,100)
Ticarət və digər kreditor borclarında artım	13	2,508	4,760
Digər cari öhdəliklərdə artım	14	60,597	35,443
Vergidən əvvəl əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan xalis pul vəsaitləri		**2,681,661**	**2,641,191**
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(608,267)	(356,475)
Əməliyyat fəaliyyətindən daxil olan/ (istifadə edilən) xalis pul vəsaitləri		**2,073,394**	**2,284,716**
İnvestisiya fəaliyyəti			
Əmlak, tikili və avadanlıqların alınması	6	(53,119)	(140,456)
İnvestisiya mülkiyyətinin alınması	7	(1,015,267)	(39,603)
Törəmə müəssisənin alınması		-	9,715
Qeyri-maddi aktivlərin alınması		(40,311)	-
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə edilən xalis pul vəsaitləri		**(1,108,697)**	**(170,344)**
Maliyyələşdirmə fəaliyyəti			
Ödənilmiş dividendlər		-	(507,535)
Maliyyələşdirmə fəaliyyətində istifadə edilən xalis pul vəsaitləri		-	**(507,535)**
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis artım		**964,697**	**1,606,837**
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri – ilin əvvəlinə		**2,572,795**	**965,958**
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri – ilin sonuna		**3,537,492**	**2,572,795**

16 iyul 2024-cü il tarixində Qrupun adından imzalanmış və buraxılış üçün təsdiqlənmişdir.

Vüsal Qasımov
Direktor

Gündüz Qurbanzadə
Baş mühasib

5-32-ci səhifələrdəki qeydlər hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının ayrılmaz tərkib hissəsidir.

1. Qrupun əsas fəaliyyəti

"Stock Baku" QSC (bundan sonra – "Cəmiyyət") Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq 04 iyun 2021-ci il tarixində 1604394561 qeydiyyat nömrəsi ilə qeydiyyata alınmış və Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktlarına uyğun olaraq yaradılmışdır.

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə Cəmiyyətin səhmlərinin 100%-i Zeynalov Əliş Əlimərdana məxsusdur.

Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti. Cəmiyyətin əsas fəaliyyəti anbar və ofis binalarının icarəyə verilməsindən ibarətdir.

Cəmiyyətin hüquqi ünvanı: Nizami rayonu, Əli Əliyev, ev 1, AZ1029, Bakı şəhəri, Azərbaycan Respublikası.

Cəmiyyətin 31 dekabr 2023-ci il tarixinə 13 nəfərdən ibarət işçi heyəti var (31 dekabr 2022-ci il tarixinə: 12).

"Stock Baku" QSC -nin ana şirkət olduğu törəmə təşkilat aşağıda qeyd edilmişdir:

Törəmə müəssisə və onun fəaliyyəti

"Premium Garage" QSC ("Təşkilat") 21 noyabr 2003-cü ildə qeydiyyata alınmışdır. Təşkilatın əsas fəaliyyəti qeyri-yaşayış obyektlərinin icarəyə verilməsindən ibarətdir.

28 iyul 2022-ci il tarixli "Qiymətli kağızlarla alqı-satqı haqqında müqaviləsi"-nə əsasən "Premium Garage" QSC -nin 100%-lik nizamnamə kapitalı "Stock Baku" QSC tərəfindən satın alınmışdır.

Törəmə müəssisəsənin hüquqi ünvanı: Nizami rayonu, Babək pr., ev 1A, AZ1119, Bakı şəhəri, Azərbaycan.

2. Əməliyyat mühiti

Azərbaycan iqtisadiyyatında inkişaf etməkdə olan bazarlara xas müəyyən xüsusiyyətlər müşahidə edilir.

Azərbaycan iqtisadiyyatının mövcud və gələcək artımı və dayanıqlığı hökumətin həyata keçirdiyi fiskal və monetar tədbirlərin effektivliyindən, eləcə də xam neftin qiymətlərindən və Azərbaycan manatının sabitliyindən əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır.

İqtisadiyyatın neft-qaz sektorunda əlavə dəyər 1,7 faiz azalmış, qeyri neft-qaz sektorunda isə 3,7 faiz artmışdır. 2022-ci ilə qəbul edilmiş dövlət büdcəsində neft transferlərinin əvvəlki illə müqayisədə artması milli valyutanın məzənnəsinin dayanıqlığını dəstəkləyəcəkdir. Digər tərəfdən anti-inflyasiya xarakterli pul siyasəti daxili tələbin monetar amillərin tarazlı səviyyədə qorunmasına xidmət edəcəkdir. Müvəqqəti xarici və daxili xərc amillərinin qiymətlərə təsiri neytrallaşdıqca, balanslaşdırıcı rol oynayan amonetar amillərin inflyasiyaya azaldıcı təsirləri güclənəcək.

2023-cü ildə ölkədə 123 milyard manatlıq və ya əvvəlki illə müqayisədə 1,1 faiz çox ümumi daxili məhsul istehsal olunmuşdur.

Ölkə əhalisinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi aparılan sosial-iqtisadi siyasətin mühüm prioritetlərindən biridir. Son illərdə bu istiqamətdə ciddi irəliləyişlərə nail olunmuş, əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, sosial ödənişlərin,əməkhaqlarının artırılması istiqamətində ardıcıl addımlar atılmışdır

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 05 yanvar tarixli 2965 nömrəli Sərəncamının icrası ilə əlaqədar minimum aylıq əməkhaqqının məbləği 2023-cü il yanvarın 1-dən 345 manat müəyyən edilmişdir.

2023-cü ilin avqust ayında "Moody's" beynəlxalq reytinq agentliyi Azərbaycan iqtisadiyyatı üçün reytinqini "Ba1" səviyyəsində təsdiqləyib və proqnoz sabit olaraq qalıb..

2. Əməliyyat mühiti (davamı)

Siyasi və iqtisadi vəziyyətin mövcud təsirlərini proqnozlaşdırmaq çətindir, lakin bunun Azərbaycan iqtisadiyyatına təsiri daha çox ola bilər və bu da dövlət maliyyəsinin pisləşməsinə, maliyyə bazarlarının qeyri-sabitliyinə, kapital bazarlarında qeyri-likvidliyə, inflyasiyanın artmasına və milli valyutanın əsas xarici valyutalara nisbətdə dəyərdən düşməsinə gətirib çıxara bilər.

Mövcud iqtisadi vəziyyətin gələcək təsirlərini və yuxarıda qeyd olunan tədbirləri qabaqcadan proqnozlaşdırmaq nisbətən mürəkkəb olduğuna görə rəhbərliyin iqtisadi mühitlə bağlı cari proqnozları və təxminləri faktiki nəticələrdən fərqli ola bilər.

Gözlənilən kredit zərərinin ("GKZ") qiymətləndirilməsi məqsədilə, Cəmiyyət makroiqtisadi dəyişənlər üzrə proqnozlar daxil olmaqla, dəstəkləyici gələcək məlumatlardan istifadə edir. Hər bir iqtisadi proqnozda olduğu kimi, onların reallaşması ilə bağlı fərziyyələr və ehtimallar yüksək dərəcəli qeyri-müəyyənliklə əlaqəlidir və buna görə də faktiki nəticələr proqnozlaşdırılan nəticələrdən əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənə bilər.

Cəmiyyətin rəhbərliyi mövcud iqtisadi mühitdə baş verən prosesləri müşahidə edir və Cəmiyyətin yaxın gələcəkdə fəaliyyətinin dayanıqlığını və inkişafını təmin etmək üçün qabaqlayıcı tədbirlər görür

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri

Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsas prinsipləri

Uyğunluq haqqında bəyannamə

Qrup konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarını Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına ("MHBS") uyğun şəkildə hazırlayır. Qrupun hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Beynəlxalq Mühasibat Standartları Şurası tərəfindən dərc edilmiş Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ("MHBS") və Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına Şərhlər Komitəsi ("MHBSŞK") tərəfindən dərc edilmiş şərhlər əsasında hazırlanmışdır. Hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında tətbiq edilmiş əsas mühasibat uçotu prinsipləri aşağıda təqdim olunur. Qeydlərdə başqa izahat verilməmişdirsə, həmin prinsiplər təqdim olunmuş bütün dövrlərə ardıcıl qaydada tətbiq edilmişdir.

Təqdimatın əsasları

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları aşağıda göstərilmiş mühasibat uçotu prinsiplərində başqa cür qeyd olunmayıbsa (məsələn, müəyyən maliyyə alətləri ədalətli dəyər prinsipi ilə ölçülür) tarixi dəyər prinsipinə əsasən hazırlanmışdır.

Funksional və hesabat valyutası

Qrupun funksional valyutası və bu maliyyə hesabatlarının tərtib olunduğu valyuta Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olan Azərbaycan Manatıdır ("AZN").

Konsolidasiya üçün əsaslar

Konsolidə edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun və onun törəmə müəssisələrinin (Qrup tərəfindən nəzarət edilən müəssisələrin) maliyyə hesabatlarını özündə birləşdirir. Qrupun öz törəmə müəssisəsinin fəaliyyətindən fayda əldə etmək üçün təşkilatın maliyyə və əməliyyat siyasətini idarə etmək səlahiyyətinə malik olması halında ona nəzarət edir.

İl ərzində əldə edilmiş və ya satılmış törəmə müəssisələrin gəlir və xərcləri öz törəmə müəssisəsinin satın alınmanın qüvvəyə mindiyi tarixdən etibarən, törəmə müəssisənin silinməsi tarixinə qədər konsolidasiya edilmiş məcmu gəlir hesabatında müvafiq qaydada tanınır.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Konsolidasiya üçün əsaslar (davamı)

Törəmə müəssisələrin məcmu gəlirləri Qrup sahiblərinə və hətta törəmə müəssisəyə nəzarət etməyən mənfi tərəflər üçün saldonun yaranması ilə nəticələnsə belə, nəzarət etməyən tərəflərə aid edilir.

Lazım olduqda törəmə müəssisələrdə tətbiq edilən mühasibat uçotu qaydalarının Qrupun digər üzvləri tərəfindən istifadə olunan mühasibat uçotu qaydalarına uyğunlaşdırılması üçün törəmə müəssisələrin maliyyə hesabatlarına düzəlişlər edilir.

Bütün qrupdaxili əməliyyatlar və qalıqlar konsolidasiya zamanı tam şəkildə ləğv edilir.

Qudvil

Müəssisələrin birləşdirilməsi zamanı yaranan, fərdi müəyyənləşdirilməsi mümkün olmayan və ayrıca tanınmayan aktivlərdən alınacaq gələcək iqtisadi səmərənin əldə edilməsi müqabilində alıcı tərəfindən edilmiş ödənişdir. İnvestisiya qoyuluşu ilə mühasibat uçotu subyektinin xalis aktivlərinin dəyəri arasındakı müsbət fərq qudvil kimi uçota alınır. Asılı təsərrüfat cəmiyyətinə aid olan qudvil investisiyanın balans dəyərinin bir hissəsini təşkil edir. Həmin qudvilin amortizasiya edilməsinə yol verilmir. Asılı təsərrüfat cəmiyyətinə investisiya qoyuluşunun ilkin dəyəri asılı təsərrüfat cəmiyyətinin xalis aktivlərinin dəyərindən artıq olduğu halda yaranan fərqə müvafiq mühasibat yazılışı verilir.

Dəyərsizləşmə indiqatorları

Pul vəsaitlərini yaradan vahidlərin və fərdi aktivlərin bərpa edilən dəyəri istifadə dəyəri hesablamalarından böyük və ədalətli dəyər satış üçün nəzərdə tutulan ədalətli dəyər satış üçün nəzərdə tutulan dəyərdən azdır. Bu hesablamalar təxminlərin və fərziyyələrin istifadəsini tələb edir. Neft qiymətlərinin dəyişməsinin sahənin təxmin edilən istifadə müddətininə və qudvil və maddi aktivlərin balans dəyərinə əhəmiyyətli dəyişiklik edilməsi kimi dəyişikliklərə səbəb olması ehtimal oluna bilən haldır. Qrup maddi və qeyri-maddi aktivlərlə bağlı dəyərsizləşməsinin daxili və xarici göstəricilərinə nəzarət edir. Qudvil hər il dəyərsizləşmə üçün sınaqdan keçirilir.

Cari və uzunmüddətli təsnifləşdirmələr

Qrup aktiv və öhdəlikləri cari/uzunmüddətli təsnifləşdirmələr əasında maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda təqdim edir. Aktiv aşağıdakı hallarda cari aktiv sayılır:

- Adi əməliyyat dövründə satılması və ya istehlak edilməsi nəzərdə tutulan və ya satılması ehtimal edilən;
- İlkin olaraq ticarət məqsədilə saxlanılan;
- Hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində satılması ehtimal edilən; və ya
- Hesabat tarixindən ən az on iki ay sonra öhdəliyin ödənilməsi üçün mübadilə edilməsi və ya istifadə edilməsi üçün məhdudlaşdırılması halları istisna olmaqla, pul vəsaitləri və onların ekvivalanetləri.

Digər bütün aktivlər uzunmüddətli aktivlər sayılır. Öhdəlik aşağıdakı hallarda cari öhdəlik sayılır:

- Adi əməliyyat dövrü ərzində ödənilməsi gözlənilən;
- İlkin olaraq ticarət məqsədilə saxlanılan;
- Hesabat tarixindən sonrakı 12 ay ərzində satılması ehtimal edilən; və ya
- Hesabat dövründən sonra ən az on iki ay müddətində öhdəliyin ödənilməsini təxirə salmaq üzrə qeyri-şərtsiz hüquq mövcud deyil.

Qrup bütün digər öhdəlikləri uzunmüddətli öhdəliklər olaraq təsnif edir.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri uzunmüddətli aktiv və öhdəliklər kimi təsnif edilir.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Müəssisələrin birləşməsi

Müəssisələrin birləşməsi alış metodunu tətbiq etməklə uçota alınır. Alışın dəyəri alış tarixində ədalətli dəyərlə ölçülən köçürülmüş ödəniş məbləğinin və əldə edilən müəssisədə qeyri-nəzarət payının cəmi kimi ölçülür. Müəssisələrin birləşməsi üçün alıcı əldə edilən müəssisədə qeyri-nəzarət iştirak payını ədalətli dəyərlə, yaxud da əldə edilən müəssisənin müəyyən edilə bilən xalis aktivlərindəki payına proporsional olaraq qiymətləndirir. Çəkilmiş alış məsrəfləri xərclərə silinir və inzibati xərclərə daxil edilir. Qrup hər hansı müəssisəni satın aldıqda, münasib təsnifləşdirmə və təyin etmə məqsədilə maliyyə aktivlərini və öhdəliklərini müqavilə şərtləri, iqtisadi şərait, alış tarixində mövcud olan digər uyğun şərtlər əsasında qiymətləndirməlidir. Buna əldə edilən müəssisə tərəfindən əlaqədar törəmə alətlərin əsas müqavilədə ayrılması da aid edilir.

Müəssisələrin mərhələlərlə birləşdirilməsi zamanı alıcı müəssisənin satın alınan müəssisədə əvvəllər mövcud olan iştirak payı alış tarixində ədalətli dəyərlə yenidən ölçülür və nəticədə yaranan gəlir və ya zərər müvafiq olaraq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Ümumi nəzarət altında olan müəssisələrlə birləşmələr

Ümumi nəzarət altında olan müəssisələrlə birləşmələrə Qrup mühasibat uçotunun alış metodunu tətbiq edir.

Fasiləsizlik prinsipi

Bu konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları Qrupun fasiləsizlik prinsipi əsasında yaxın gələcəkdə işini normal şərtlər altında davam etdirəcəyini nəzərdə tutur. Rəhbərlik hesab edir ki, Qrup yaxın gələcəkdə fəaliyyətini davam etdirəcək və Qrupun likvidasiyasına nə istək, nə də ehtiyac olmayacaq, eləcə də fəaliyyəti dayandırmaq və ya Azərbaycan Respublikasının qanunları və ya normativ aktları əsasında kreditorlardan qorunmaq üçün müdafiə axtarmaq üzrə nə niyyət, nə də zərurət mövcud deyil.

Buna görə, aktivlər və öhdəliklər adi fəaliyyətin gedişində Qrupun aktivləri reallaşdırmaq və öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyətinə malik olması fərziyyəsi ilə hesabatlarda əks etdirilmişdir. Bəzi maliyyə hesabatları standartları rəhbərlik tərəfindən Qrupun fasiləsizlik prinsipinə dair dəyərləndirmənin aparılması üzrə konkret tələbləri və nəzərə alınmalı olan müəyyən məsələləri və fasiləsizlik prinsipi ilə əlaqədar bir sıra açıqlamaların hesabatlara daxil edilməsini əhatə edir. Rəhbərliyin fasiləsizlik prinsipi üzrə ehtimalının qiymətləndirməsi, müəyyən bir müddətdə, hadisələrin və ya şərtlərin gələcək inkişafı ilə əlaqədar subyektiv qərarların qəbul edilməsini nəzərdə tutur.

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında qəbul edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda qeyd edilmişdir. Bu prinsiplər istisna hallar göstərilmədiyi təqdirdə, bütün illərə davamlı olaraq tətbiq olunur:

Ədalətli dəyər - qiymətləndirmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan əməliyyatlarda aktivin satılması zamanı alınan və ya öhdəliyin köçürülməsi zamanı ödənilən qiymətdir.

Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyərini müəyyən edərkən Qrup mümkün dərəcədə bazarda müşahidə edilə bilən informasiyalardan istifadə edir. Əgər aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri müəyyən oluna bilmirsə, Qrup müşahidə edilə bilən məlumatların istifadəsini maksimumlaşdıran və müşahidə edilə bilməyən məlumatların istifadəsini minimumlaşdıran (oxşar əməliyyatlar üçün qiymətləri, diskontlaşdırılmış pul vəsaitləri hərəkətinin təhlilini və ya emitentin xüsusi hallarda opsiyon qiymət qoyma modelini əks etdirən müqayisəli bazar yanaşmasının istifadəsi) qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə edir. İstifadə olunan məlumatlar bazar iştirakçılarının nəzərə aldığı aktiv və öhdəliyin xarakteristikalarına uyğundur.

Ədalətli dəyər qiymətləndirmə üçün məlumatların müşahidə edilə bilmə dərəcəsinə və bütünlüklə ədalətli dəyərin müəyyən olunmasında məlumatların əhəmiyyətinə əsaslanaraq müxtəlif iyerarxik kateqoriyalara bölünür:

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında qəbul edilən əsas uçot prinsipləri aşağıda qeyd edilmişdir. Bu prinsiplər istisna hallar göstərilmədiyi təqdirdə, bütün illərə davamlı olaraq tətbiq olunur: (davamı)

- 1-ci səviyyə - ədalətli dəyər eyni aktivlər və öhdəliklərin aktiv bazardakı mövcud qiymətindən (dəyişdirilməmiş) əldə edilir;
- 2-ci səviyyə - ədalətli dəyər 1-ci səviyyədə göstərilən mövcud qiymətlərdən fərqli olaraq aktiv və ya öhdəlik üçün birbaşa (məs., qiymətlər) və ya dolayı yolla (qiymətlərdən əldə olunan) müşahidə edilə bilən məlumatlardan əldə olunur;
- 3-cü səviyyə - ədalətli dəyər müşahidə edilən bazar məlumatlarına əsaslanmayan (müşahidə edilə bilinməyən məlumatlar) aktiv və öhdəliklər üçün məlumatları özündə əks etdirən qiymətləndirmə mexanizmlərindən əldə olunur.

Ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələri arasındakı köçürmələr Qrup tərəfindən dəyişikliyin baş verdiyi hesabat dövrünün sonunda tanınır.

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları

Təsnifat formalarından asılı olaraq maliyyə alətləri ədalətli dəyərdə və ya amortizasiya olunmuş maya dəyərində qeydə alınır. Həmin qiymətləndirmə üsulları aşağıda əks etdirilir.

Ədalətli dəyər müstəqil şəkildə fəaliyyət göstərən yaxşı məlumatlandırılmış müstəqil tərəflər arasında əməliyyatın ümumi şərtlər əsasında həyata keçirildiyi zaman aktivin mübadilə edilə bildiyi və ya öhdəliyin yerinə yetirildiyi məbləği təşkil edir. Ədalətli dəyər fəal bazarda alınıb satılan maliyyə aktivləri üzrə cari tələb qiymətini və maliyyə öhdəlikləri üzrə cari təklif qiymətini əks etdirir. Bazar riskləri qarşılıqlı şəkildə əvəzləşdirilən aktiv və öhdəliklər ilə əlaqədar Qrup qarşılıqlı surətdə əvəzləşdirilən risklər üzrə ədalətli dəyər göstəricilərinin müəyyən edilməsi üçün orta bazar qiymətlərindən istifadə edə bilər və xalis açıq mövqeyə müvafiq tələb və təklif qiyməti tətbiq edə bilər.

Maliyyə aləti fəal bazarda o zaman sərbəst surətdə alınıb satıla bilən aktivlər kimi qəbul edilir ki, onların qiymətləri haqqında məlumat fond birjasında və ya digər maliyyə Təşkilatından sərbəst və müntəzəm şəkildə əldə edilə bilsin və bu zaman həmin qiymətlər könüllü şəkildə bazar şərtləri çərçivəsində həyata keçirilən real və müntəzəm əməliyyatları əks etdirsin.

Bazar qiymətləri mövcud olmayan maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün diskont edilmiş pul vəsaitlərinin hərəkəti modeli, könüllü şəkildə həyata keçirilən ən son əməliyyatlar haqqında məlumata əsaslanan modellər kimi qiymətləndirmə üsulları, eləcə də investisiya qoyulan müəssisələr haqqında maliyyə məlumatlarının təhlili istifadə edilir. Qiymətləndirmə üsulları müşahidə edilə bilən bazar məlumatları ilə dəstəklənməyən fərziyyələrin istifadə olunmasını tələb edə bilər. Bu fərziyyələrin hər-hansı birinin mümkün alternativ variantla əvəz edilməsi nəticəsində mənfəət, gəlir, aktiv və öhdəliklərin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişməsinə səbəb olacaq hallar barədə məlumat hazırkı maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

İlkin dəyər alış tarixinə aktivi almaq üçün ödənilmiş pul vəsaitlərini və ya onların ekvivalentlərinin məbləğini və yaxud verilmiş digər resursların ədalətli dəyərini əks etdirir və əməliyyat xərclərini ehtiva edir. İlkin dəyərlə qiymətləndirmə yalnız bazar qiymətləri olmayan və ədalətli dəyəri etibarlı şəkildə ölçülə bilməyən pay alətlərindəki investisiyalara tətbiq edilir.

Əməliyyat xərcləri əlavə xərcləri əks etdirir və birbaşa olaraq maliyyə alətinin alışı, buraxılması və ya satışı ilə əlaqəlidir. Əlavə xərclər əməliyyatın həyata keçirilmədiyi təqdirdə yaranmayan xərclərdir.

Əməliyyat xərclərinə agentlərə (satış üzrə agentlər kimi fəaliyyət göstərən işçilər daxil olmaqla), məsləhətçilərə, brokerlərə və dilerlərə ödənilmiş haqq və komissiyalar, tənzimləyici orqanlar və fond birjalarına ödəmələr, eləcə də mülkiyyət hüququnun köçürülməsi üzrə vergilər və rüsumlar daxildir. Borc öhdəlikləri üzrə mükafat və ya diskontlar, maliyyələşdirmə xərcləri, daxili inzibati və ya saxlama xərcləri maliyyə xərclərinə daxil edilmir.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə alətləri - əsas qiymətləndirmə üsulları (davamı)

Amortizasiya olunmuş maya dəyəri əsas məbləğin ödənilməsi çıxılmaqla, lakin hesablanmış faizləri daxil etməklə, maliyyə aktivləri üçün isə dəyərsizləşmə zərərləri üzrə hər-hansı silinməni çıxmaqla aktivlərin ilkin dəyərini əks etdirir. Hesablanmış faizlərə ilkin uçot zamanı təxirə salınmış əməliyyat xərclərinin və effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ödəniş məbləği üzrə hər-hansı mükafat və ya diskontun amortizasiyası daxildir. Hesablanmış faiz gəlirləri və faiz xərcləri, o cümlədən hesablanmış kupon gəlirləri və amortizasiya olunmuş diskont və ya mükafat (verilmə zamanı təxirə salınmış komissiyalar daxil olmaqla, əgər varsa) ayrıca göstərilmir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın müvafiq maddələrinin balans dəyərinə daxil edilir.

Effektiv faiz dərəcəsi metodu maliyyə alətinin balans dəyəri üzrə sabit faiz dərəcəsinin (effektiv faiz dərəcəsi) təmin edilməsi üçün faiz gəlirləri və ya xərclərinin müvafiq dövr ərzində uçota alınması metodudur. Effektiv faiz dərəcəsi, təxmin edilən gələcək pul ödənişlərini və ya daxilolmaları (kreditlər üzrə gələcək zərərlər xaric olmaqla) maliyyə alətinin gözlənilən fəaliyyət müddəti ərzində və ya müvafiq hallarda daha qısa müddət ərzində maliyyə alətinin xalis balans dəyərinə diskontlaşdıran dəqiq dərəcədir.

Effektiv faiz dərəcəsi maliyyə aləti üçün nəzərdə tutulan dəyişkən faiz dərəcəsi üzrə kredit spredini əks etdirən mükafatlar və ya diskont və yaxud bazar qiymətlərindən asılı olaraq müəyyən edilməyən digər dəyişkən amillər istisna olmaqla, faiz dərəcələrinin növbəti dəyişdirilmə tarixinə qədər dəyişkən faizli alətlər üzrə pul vəsaitlərinin hərəkətini diskont etmək üçün istifadə edilir. Bu cür mükafatlar və ya diskontlar maliyyə alətinin gözlənilən tədavül müddəti ərzində amortizasiya edilir. Diskont dəyərinin hesablanmasına müqavilə tərəfləri arasında ödənilmiş və ya alınmış effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsini təşkil edən bütün komissiyalar daxildir (gəlir və xərclərin uçotu siyasətinə baxın).

Maliyyə aktivləri

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınması

Ticarət olunan qiymətli kağızlar, törəmə alətlər və digər ədalətli dəyəri mənfəət və ya zərərdə tanınan maliyyə alətləri ilkin olaraq ədalətli dəyərdə ölçülür. Digər maliyyə alətləri, ilk öncə ədalətli dəyərdə, həmçinin əldə edilməsinə və buraxılmasına birbaşa aid olan mənfəət və ya zərər, əməliyyat xərcləri ilə ədalətli dəyərdə olmayan predmet üzrə ölçülür. İlkin tanınma zamanı ədalətli dəyər ən yaxşı olaraq əməliyyat qiyməti ilə sübut edilir. İlkin tanınma zamanı yalnız ədalətli dəyər ilə əməliyyat qiyməti arasında fərq olduqda yaranan mənfəət və ya zərər qeydə alınır. Ədalətli dəyər eyni maliyyə aləti ilə aparılan digər cari bazar əməliyyatlarının müşahidəsi və yaxud həmin bazarlardan əldə edilən məlumatlara əsaslanan qiymətləndirmə üsulu ilə sübut edilir.

Qanunvericilik və ya mövcud bazar qaydaları ilə müəyyən edilmiş vaxt çərçivəsində alınıb satılması nəzərdə tutulan maliyyə aktivləri ("standart şərtlərlə həyata keçirilən" alış və satışlar) Qrupun maliyyə aktivini almaq və ya satmaq öhdəliyini qəbul etdiyi əməliyyat tarixində qeydə alınır. Alış üzrə bütün digər əməliyyatlar Qrupun həmin maliyyə aləti üzrə müqavilə tərəfi olduqda tanınır.

Maliyyə alətlərinin təsnifatı

İlkin tanımada maliyyə aktivi amortizasiya dəyərində, digər məcmu gəlir vasitəsilə ədalətli dəyərdə ("DMGƏD") ölçülmüş dəyərdə və ya mənfəət və ya zərər hesabına ədalətli dəyərdə ("MZƏD") təsnif edilir. Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisinə cavab verdikdə və MZƏD kimi müəyyən edilmədikdə, amortizasiya olunmuş dəyərində ölçülür:

- Müqavilə üzrə pul axınlarını toplamaq üçün aktivləri saxlamaq məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən (YƏMFÖ) ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə aktivləri (davamı)

Maliyyə alətlərinin təsnifatı (davamı)

Maliyyə aktivi aşağıdakı şərtlərin hər ikisini ödədikdə və MZƏD kimi müəyyən edilmədikdə, DMGƏD-də ölçülür:

- Həm müqavilə üzrə pul axınlarının toplanması və həm də maliyyə aktivlərinin satılması məqsədi daşıyan biznes modeli çərçivəsində saxlanılır; və
- Müqavilə şərtləri müəyyənləşdirilmiş tarixlərdə ödənilməmiş əsas məbləğ üzrə yalnız əsas məbləğ və faizin ödənişlərindən ibarət olan pul axınlarına təkan verir.

Ticarət üçün nəzərdə tutulmayan kapital qoyuluşunun ilkin tanınması zamanı Qrup ədalətli dəyərdəki sonrakı dəyişiklikləri digər məcmu gəlirdə (DMG) təqdim etməyi seçə bilər. Bu seçim hər bir kapital qoyuluşu üçün ayrıca edilir.

Bütün digər maliyyə aktivlər MZƏD-də ölçülmüş kimi təsnif edilir.

Bununla yanaşı, ilkin tanıma zamanı Qrup amortizasiya olunmuş dəyərində və ya DMGƏD-də ölçülmə tələblərinə uyğun gələn maliyyə aktivini MZƏD kimi təsnif edə bilər, o halda ki, bu, meydana çıxacaq uçot uyğunsuzluğunu aradan qaldırsın və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaltsın.

Maliyyə alətlərinin yenidən təsnifi

Maliyyə aktivləri Qrupun maliyyə aktivlərini idarə etmək üçün öz biznes modelini dəyişdirdikdən sonra dövr ərzində istisna olmaqla, maliyyə aktivləri ilkin tanınmalarından sonra yenidən təsnifləşdirilmir. Yenidən təsnifat perspektiv təsirə malikdir.

Maliyyə alətlərinin dəyərsizləşməsi – GKZ üzrə kredit zərəri ehtiyatı

Qrup AD və DMGƏD ilə ölçülmüş borc alətləri və kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanəti müqavilələri üzrə GKZ-ni perspektiv əsasda ölçür. Qrup GKZ-ni ölçür və hər hesabat dövrünə kredit zərəri üzrə ehtiyatı tanıyır. GKZ ölçülməsi: (i) mümkün nəticələrin bir sıra qiymətləndirilməsi ilə təyin olunan qərəzsiz və ehtimallı məbləğini (ii) pul vəsaitlərinin müddət dəyərini və (iii) keçmiş hadisələr, gələcək şərtlər və gələcək şəraitin proqnozları barədə hər bir hesabat dövrünün sonunda qeyri-adekvat xərc və səy olmadan mövcud olan bütün məqbul və dəstəklənən məlumatları əks etdirir.

AD ilə ölçülmüş borc vəsaitləri GKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında göstərilir. Kredit öhdəlikləri və maliyyə zəmanətləri üçün, GKZ üzrə ayrı ehtiyat, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında öhdəlik olaraq tanınır.

DMGƏD-də borc alətləri üçün GKZ üzrə ehtiyat çıxılmaqla amortizasiya dəyərindəki dəyişiklik, mənfəət və ya zərər və digər qalıq dəyərindəki dəyişiklik isə DMG-də gəlirlər DMGƏD borc alətləri üzrə zərərlər çıxılmaqla tanınır.

Dəyərsizləşmədə "Sadələşdirilmiş yanaşma"

9 saylı MHBS Qrupa ticarət debitor borcları, müqavilə aktivləri və lizinq debitor borcları üçün sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq etməyə imkan verir. Sadələşdirilmiş yanaşma, Qrupa kredit riskinin əhəmiyyətli dərəcədə artımını müəyyənləşdirmədən bütün bu aktivlər üzrə ömürlük gözlənilən zərərləri tanımağa imkan verir. Müəyyən uçot siyasəti seçimlərinə tətbiq olunur:

- Ticarət debitor borcları və əhəmiyyətli bir maliyyələşdirmə komponenti olmayan müqavilə aktivləri üçün ömürlük gözlənilən zərər ehtiyatını tanımaq tələb olunur (yəni müəssisə həmişə sadələşdirilmiş yanaşma tətbiq etməlidir);
- Digər ticarət debitor borcları, digər müqavilə aktivləri, əməliyyat lizinqi debitor borcları və maliyyə lizinqi debitor borcları üçün bu, hər bir aktiv növü üçün ayrıca tətbiq oluna bilən uçot siyasəti seçimidir (lakin müəyyən bir növün bütün aktivlərinə aiddir).

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə aktivləri (davamı)

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda GKZ üzrə ehtiyatın təqdim edilməsi

GKZ üzrə zərər ehtiyatları maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aşağıdakı kimi təqdim olunur:

- amortizasiya olunmuş dəyərdə ölçülən maliyyə aktivləri: aktivlərin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla;
- kredit öhdəlikləri və maliyyə təminatı müqavilələri: ümumiyyətlə, ehtiyat kimi;
- maliyyə aləti həm çıxarılmış, həm də istifadə edilməmiş komponentdən ibarət olduğu halda və Qrup, kredit öhdəliyi komponenti üzrə GKZ-ni çıxarılmış komponentdən ayrı olaraq müəyyən edə bilmədiyi halda: Qrup hər iki komponent üzrə birgə zərər ehtiyatı təqdim edir. Birləşdirilmiş məbləğ yerinə yetirilmiş komponentin ümumi qalıq dəyərindən çıxılmaqla təqdim edilir. Çıxarılmış komponentin ümumi məbləği üzrə zərər ehtiyatının hər hansı bir hissəsi ehtiyat kimi təqdim olunur; və
- DMGƏD-də ölçülən borc alətləri: aktivlərin qalıq məbləği onların ədalətli dəyəri olduğu üçün, heç bir zərər ehtiyatı maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınmır. Bununla yanaşı, zərər ehtiyatı ədalətli dəyər ehtiyatının bir hissəsi kimi tanınır.

Maliyyə aktivlərinin silinməsi

Qrup bütün praktiki bərpaetmə səylərini tükətdikdə və bərpa etmək üçün ağlabatan bir gözləntinin olmadığı qənaətinə gəldikdə, maliyyə aktivləri tamamilə və ya qismən silinir. Silinmələr tanınmanın dayandırılmasını əks etdirir. Qrup, müqaviləyə əsasən ödənilən məbləğləri bərpa etmək istədiyi halda, hələ də icra fəaliyyətinə məruz qalan maliyyə aktivlərini silə bilər; lakin bərpa üçün ağlabatan gözlənti yoxdur.

İnvestisiya mülkiyyəti

İnvestisiya mülkiyyəti icarə gəlirinin əldə edilməsi və ya kapitalın artırılması üçün saxlanılan və Qrup tərəfindən fəaliyyətinin adi gedişində satılmaq üçün istifadə edilməyən və ya saxlanılmayan torpaq və ya bina və ya binanin bir hissəsidir . Gələcəkdə investisiya mülkiyyəti kimi istifadə edilmək üçün tikilmiş və ya inkişaf etdirilmiş və ya yenidən inkişaf etdirilmiş əmlak da investisiya mülkiyyəti kimi təsnif edilir .

İnvestisiya mülkiyyəti ilk olaraq əməliyyat xərclərini də nəzərə almaqla maya dəyəri ilə tanınır və sonradan yığılmış köhnəlmə və yığılmış amortizasiya zərərlərini çıxmaqla maya dəyəri ilə uçota alınır . Məlumatların açıqlanması məqsədilə investisiya mülkiyyəti hesabat dövrünün sonunda bazar vəziyyətini əks etdirən ədalətli dəyərlə yenidən ölçülür . Qrupun investisiya mülkiyyətinin ədalətli dəyəri müxtəlif mənbələr , o cümlədən tanınmış və münasib peşəkar ixtisası olan , analoji yer və kateqoriyadan olan əmlakın qiymətləndirilməsində son vaxtlar təcrübə toplamış müstəqil qiymətləndiricilərin hesabatlari əsasında müəyyən edilir .

Əldə edilmiş icarə gəliri maliyyə nəticələri haqqında hesabatda qeyri-bank əməliyyatlarından yaranan gəlirin tərkibində göstərilir. İnvestisiya mülkiyyətinin ədalətli dəyərində dəyişikliklərdən irəli gələn gəlir və zərərlər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda uçota alınır və qeyri-bank əməliyyatlarından yaranan gəlirin və ya xərclərin tərkibində təqdim edilir .

Sonrakı xərclər yalnız onlarla bağlı gələcək iqtisadi faydaların Qrupa daxil olması ehtimal ediləndə və xərclər etibarlı şəkildə ölçülə biləndə kapitala yönəldilir. Bütün digər təmir və texniki xidmət xərcləri çəkildikcə xərclərə silinir. İnvestisiya mülkiyyətinin mülkiyyətçi istifadə edirsə , bu əmlak bina və avadanlıqlara yenidən təsnif edilir və onun yenidən təsnifləşdirmə tarixinə balans dəyəri ehtimal edilən dəyərə çevrilir.

İnvestisiya mülkiyyətinin köhnəlməsi istifadəyə hazır olduğu tarixdən hesablanır. Köhnəlmə 7 faiz dərəcəsi ilə azalan qalıq metodu əsasında hesablanır:

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Əmlak, tikili və avadanlıqlar

Əmlak tikili və avadanlıqlar hər hansı yığılmış amortizasiya və ehtiyac yaranarsa, dəyərsizləşmə üzrə zərərlər çıxılmaqla ilkin dəyərdə uçota alınır.

Kiçik həcmli təmir və xidmət xərcləri çəkildiyi dövrdə xərcə silinir. Əmlak, tikili və avadanlıqların əsas hissələrinin əvəz edilməsi xərcləri kapitallaşdırılır və əvəz edilmiş hissələr balansdan silinir.

Rəhbərlik hər bir hesabat dövrünün sonunda əmlak, tikili və avadanlıqlar üzrə dəyərsizləşmə əlamətlərinin mövcud olub-olmadığını qiymətləndirir. Əgər bu cür əlamətlər mövcud olarsa, rəhbərlik bərpa edilə bilən dəyəri təxmin edir. Aktivin bərpa edilə bilən dəyəri onun satışı üzrə məsrəflər çıxılmaqla, ədalətli dəyəri və istifadə dəyərindən daha yüksək olan dəyəridir. Aktivin balans dəyəri onun bərpa edilə bilən dəyərinə qədər azaldılır və dəyərsizləşmə zərəri il üzrə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Aktivin istifadə dəyərini və ya satış üzrə məsrəflər çıxılmaqla ədalətli dəyərini müəyyən etmək üçün istifadə edilmiş təxminlərdə dəyişiklik baş verdiyi təqdirdə, əvvəlki illərdə tanınmış dəyərsizləşmə zərəri bərpa edilir.

Əmlak, tikili və avadanlıqların silinməsindən yaranan mənfəət və ya zərər, gəlirin məbləği ilə balans dəyəri arasındakı fərq kimi müəyyən edilir və il üzrə mənfəət və ya zərərə daxil edilir (sair əməliyyat gəlirləri və ya xərclərinin tərkibində).

Köhnəlmə

Torpaq sahələri üzrə köhnəlmə hesablanmır. Aktivlərin köhnəlməsi istifadəyə hazır olduğu tarixdən hesablanır. Köhnəlmə aşağıdakı faizləri dərəcələrini istifadə etməklə azalan qalıq metodu əsasında hesablanır:

Binalar və tikililər	7%
Kompüter və rabitə vasitələri	25%
Mebel və ofis avadanlıqları	20%
Nəqliyyat vasitələri	25%
Digər əsas vəsaitlər	20%
Qeyri-maddi aktivlər	10%

Qiymətləndirilmiş istifadə müddətləri, qalıq dəyərləri və köhnəlmə metoduna hər hesabat dövrünün sonunda yenidən baxılır və hər hansı dəyişikliklər olarsa, onlar perspektiv qaydada uçota alınır.

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər yığılmış amortizasiya və yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri çıxılmaqla ilk olaraq tanınma məbləğdə qeyd olunur. Qeyri-maddi aktivlərə veb-sayt daxildir.

Ayrıca əldə edilmiş qeyri-maddi aktivlər ilkin tanınma zamanı üzrə əldə olunmuş dəyər ilə ölçülür. Müəssisələrin birləşməsindən əldə edilmiş qeyri-maddi aktivlərin dəyəri əldə edilmə tarixinə olan ədalətli dəyərdir.İlkin tanınmadan sonra qeyri-maddi aktivlər faydalı istismar müddətləri və yığılmış dəyərsizləşmə zərərləri üzrə yığılmış amortizasiya çıxılmaqla azalan qalıq metodu ilə ilkin dəyərdə tanınır.

Daxili olaraq yaranmış qeyri-maddi aktivlər kapitallaşdırılmır və xərclər baş verdiyi ildə mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda əks etdirilir.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə nağd pul vəsaitləri və digər qısa ödəniş müddətinə, yəni əldə olunduğu tarixdən üç ay və ya daha az ödəniş müddətinə və yüksək likvidlik dərəcəsinə malik qoyuluşlar daxildir.

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında konsolidasiya edilmiş hesabatın məqsədləri üçün pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri ödənilməmiş bank overdraftları çıxılmaqla, yuxarıda müəyyən edilmiş pul vəsaitləri və onların ekvivanetlərindən ibarətdir.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Mənfəət vergisi

Mənfəət vergisi xərci hazırda ödənilməli və təxirə salınmış vergi xərclərinin vergisini göstərir.

Hal-hazırda ödəniləcək vergi, il üçün vergi tutulan gəlirə əsaslanır. Vergi tutulan gəlir məcmu mənfəət haqqında hesabatda göstərilən xalis mənfəətdən fərqlənir, çünki digər illərdə vergi tutulan və ya tutulan gəlir və ya xərc maddələrini istisna edir və əlavə olaraq heç vaxt vergi tutulmayan və ya çıxılmayan maddələri də istisna edir. Qrupun cari vergi xərcləri hesabat dövrünün sonunda tətbiq edilmiş və ya qüvvəyə minən vergi dərəcələrindən istifadə etməklə hesablanır.

Təxirə salınmış vergi, maliyyə hesabatlarında aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə vergi tutulan gəlirin hesablanmasında istifadə olunan müvafiq vergi bazası arasındakı fərqə görə ödənilməli və ya geri qaytarılacağı gözlənilən vergidir və balans öhdəliyi metodundan istifadə edilməklə uçota alınır. Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri ümumiyyətlə bütün vergi tutulan müvəqqəti fərqlər üçün tanınır və təxirə salınmış vergi aktivləri, tutulan müvəqqəti fərqlərin tətbiq oluna biləcəyi vergi tutulan mənfəətin əldə edilməsi ehtimalı olduğu dərəcədə tanınır. Vergi mənfəətinə və ya uçot mənfəətinə təsir etməyən bir əməliyyatda digər aktiv və öhdəliklərin qudvil və ya ilkin tanınması (müəssisə birləşməsindən başqa) nəticəsində müvəqqəti fərq yaranırsa, bu cür aktiv və öhdəliklər tanınmır.

Təxirə salınmış vergi aktivlərinin balans dəyəri hər hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və aktivin tam və ya qismən geri qaytarılması üçün vergi tutulan mənfəətin kifayət olacağı ehtimalı azaldılır.

Təxirə salınmış vergi, öhdəliyin geri qaytarılması və ya aktivin xaric edilməsi müddəti ərzində tətbiq olunacağı gözlənilən vergi dərəcələri ilə hesablanır. Təxirə salınmış vergi birbaşa kapitala hesablanmış və ya hesablanmış maddələrlə əlaqəli olmadıqda, mənfəət və zərər hesabatında hesablanır və ya uçota alınır, bu halda təxirə salınmış vergi də kapitalda uçota alınır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri, xərclər çıxılmaqla, MHBS-yə uyğun olaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks olunur, əgər:

- Qrupun cari mənfəət vergisi aktivlərini cari gəlir vergisi öhdəliklərinə qarşı çıxarmaq üçün qanuni qüvvəyə minmiş bir hüququ vardır; və
- Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və təxirə salınmış gəlir vergisi öhdəliyi eyni vergi orqanı tərəfindən eyni vergi tutulan qurumdan tutulan gəlir vergilərinə aiddir.

Mənfəət vergisi Azərbaycan Respublikasında şirkətlərdən 20% dərəcəsi ilə tutulur.

Əlavə dəyər vergisi

Vergi orqanları satış və alış əməliyyatları üzrə əlavə dəyər vergisinin ("ƏDV") xalis ödənilməsinə icazə verir.

ƏDV üzrə kreditor borcu

ƏDV üzrə kreditor borcu hesabat tarixində əvəzləşdirilmiş alışlar üzrə ƏDV-ni çıxmaqla, satış üzrə ƏDV məbləğidir. Satış ilə bağlı ƏDV vergi orqanlarına ödəniş alındıqdan sonra ödənilir. Hesabat tarixində əvəzləşdirilməmiş satışlar üzrə ƏDV həmçinin ƏDV üzrə kreditor borcuna daxildir. Debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyat yaradıldıqda, dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat lazım olduqda ƏDV daxil olmaqla, debitor borcunun ümumi məbləğində qeydə alınır. ƏDV üzrə müvafiq təxirə salınmış öhdəlik vergi məqsədləri üçün debitor borcu silinənə qədər saxlanılır.

Əvəzləşdirilən ƏDV

Əvəzləşdirilən ƏDV hesabat tarixində əvəzləşdirilməmiş alışlara aiddir. Əvəzləşdirilən ƏDV alışlar üçün ödəniş aparıldıqda satışlar üzrə ƏDV ilə əvəzləşdirilə bilər.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

ƏDV depozit hesabı

Əlavə Dəyər Vergisi ("ƏDV") depozit hesabı sistemi Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi tərəfindən 2008-ci ildə tətbiq edilmişdir. 01 yanvar 2008-ci il tarixindən Vergi Məcəlləsinə edilən dəyişikliklər əsasında ƏDV-nin geri qaytarılma məbləği vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabına təqdim edilmiş ƏDV hesab-fakturalarına uyğun olaraq həyata keçirilən əməliyyatlar çərçivəsində ödənilmiş vergi məbləği hesab olunur.

Bu moduldan istifadə edərək vergi ödəyicisi ƏDV hesab-fakturalarında göstərilən ƏDV məbləğini başqa vergi ödəyicisinin ƏDV depozit hesabına ödəyir. Eyni zamanda, gömrük komitəsinə ödənilməli olan bütün vergi növləri və idxal əməliyyatları üzrə ƏDV üzrə dövlət büdcəsinə vergi öhdəlikləri vergi ödəyiciləri tərəfindən ƏDV depozit hesabı vasitəsilə ödənilə bilər. Ödənilmiş məbləğlər haqqında məlumat Vergilər Nazirliyi tərəfindən Baş Dövlət Xəzinədarlığına ("DXA"), sonra isə Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına ("ARMB") ötürülür. ARMB Baş Xəzinədarlığın verdiyi məlumatlara əsasən, müvafiq yerli xəzinə orqanlarına məbləğlərin dəyişdirilməsini təmin edir. Vergilər Nazirliyi vergi ödəyicisinin şəxsi sənədlərində göstərilən məlumatlarda göstərilən məbləğlərin daxil edilməsini təmin edir. Mövcud sistem Vergilər Nazirliyinin Avtomatlaşdırılmış Vergi Məlumat Sistemi ilə əlaqələndirilir. Eyni zamanda, DXA və ARMB ilə onlayn məlumat mübadiləsi təşkil edildi.

ƏDV depozit hesabının tətbiqi ödənişlərin və ƏDV-nin bərpa olunan məbləğlərinin vaxtında izlənilməsinə imkan verir. Vergi borcu olan vergi ödəyiciləri yalnız bu məbləğləri dövlət büdcəsinə köçürə bilərlər. Vergi ödəyiciləri banklara getmədən dövlət büdcəsinə, digər vergi ödəyicilərinin sub hesablarına və gömrük komitəsinə depozit hesabı vasitəsilə ödəniş edə bilərlər. Vergilər Nazirliyi xüsusi proqram təminatından istifadə edərək depozit hesabı vasitəsilə həyata keçirilən bütün əməliyyatları avtomatik idarə edir.

ƏDV depozit hesabındakı qalıqların istifadəsi məhduddur və yalnız ƏDV və digər tətbiq olunan vergilərlə əlaqəli əməliyyatlar üçün istifadə edilə bilər.

Torpaq vergisi

Azərbaycan Respublikasında torpaq mülkiyyətçiləri və ya istifadəçiləri təsərrüfat fəaliyyətinin nəticələrindən asılı olmayaraq torpaq sahəsinə görə hər il sabit tədiyə şəklində hesablanan torpaq vergisini ödəməlidirlər. 0.06 AZN-dən 20 AZN-ə qədər təyin edilən müxtəlif vergi dərəcələri sənaye, tikinti, kənd təsərrüfatı, rabitə, ticarət-məişət xidməti və digər xüsusi təyinatlı yaşayış fondlarının həyətyanı sahələrinin tutduğu torpaqların növündən və eləcə də torpağın məskunlaşma yerindən asılıdır.

Hesabat dövrü bir təqvim ili sayılır. Torpaq mülkiyyətçiləri və ya istifadəçiləri hər il mayın 15-dən gec olmayaraq müvafiq bəyannaməni vergi orqanına təqdim etməlidirlər. Hesablanmış torpaq vergisi bərabər məbləğlərdə 15 avqust və 15 noyabr tarixlərindən gec olmayaraq müəssisələr tərəfindən ödənilməlidir.

Əmlak vergisi

Əmlakın qalıq dəyərindən artıq bir məbləğdə sığortalanması və əmlak vergisi bazar dəyəri ilə hesablandığı hallar istisna olmaqla, rezident hüquqi şəxslər və daimi nümayəndəliyi olan qeyri-rezident hüquqi şəxslər üçün vergi bazası onların əsas vəsaitlərinin orta illik qalıq dəyəridir. Beləliklə, bu cür hüquqi şəxslərə məxsus əsas vəsaitlərin orta illik qalıq dəyəri 1% dərəcəsi ilə əmlak vergisinə tutulur.

Eyni zamanda rezident və qeyri-rezident fiziki şəxslər üçün vergi bazasına binalar və onların hissələri, habelə rezident fiziki şəxslərin su və hava nəqliyyat vasitələri daxildir, burada əmlak vergisi dərəcəsi mülkiyyət növündən asılı olaraq dəyişir.

Hesabat dövrü - təqvim ili. Əsas vəsaitlərə sahib olan hüquqi şəxslər hesabat dövründən sonrakı ilin 31 mart tarixindən gec olmayaraq vergi bəyannaməsi təqdim etməlidirlər. Əmlak vergi ödəyicisi olan hüquqi şəxslər vergiləri avans şəklində (keçən il əmlak vergisinin 20% -i) hər rübün ikinci ayının 15-dək yuxarıda göstərilən müddətdən gec olmayaraq son qalığı ilə ödəyirlər.

Azərbaycan Respublikasında Qrupun fəaliyyətinə hesablanmış digər müxtəlif vergilər də mövcuddur. Bu vergilər məcmu gəlir hesabatına daxil edilmişdir.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəlikləri

Digər maliyyə öhdəliyinin tanınması, bu öhdəlik üzrə ödənişlər yerinə yetirildikdə, öhdəlik ləğv edildikdə və ya müddəti başa çatdıqda dayandırılır.

Mövcud maliyyə öhdəliyi eyni borc verəndən əhəmiyyətli dərəcədə fərqli şərtlərlə başqa maliyyə öhdəliyi ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtləri əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilildikdə, belə bir mübadilə və ya dəyişiklik ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir və müvafiq qalıq dəyərində olan fərq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Kreditor borcları

Kreditor borcları təchizatçılardan mal və ya xidmətlərin yerinə yetirilməsi əvəzində ödənilmiş öhdəliklərdir. Əgər ödəmə öhdəliyi bir il və ya daha az müddətdə ödənilməlidirsə, (yaxud cəmi iş müddətindən artıq deyilsə) kreditor borcları cari öhdəliklər kimi təsnif olunur.

Kreditor borcları effektiv faiz dərəcəsi istifadə edilməklə amortizasiya olunmuş dəyər ilə təqdim edilir.

Ehtiyat

Ehtiyatlar Qrupun keçmiş hadisələr nəticəsində mövcud qanuni və ya konstruktiv öhdəliyi olduqda tanınır və öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi mənfəət ehtiva edən mənbələrin axınının tələb olunacağı və öhdəliyin etibarlı qiymətləndirilməsinin mümkün olacağı ehtimal olunur.

Ehtiyat kimi tanınan məbləğ hesabat dövrünün sonunda mövcud öhdəliyin öhdəliyi ilə əlaqəli risklər və qeyri-müəyyənliklər nəzərə alınmaqla ödənilməsi üçün tələb olunan ən yaxşı qiymətləndirmədir.

Cari öhdəliyi ödəmək üçün hesablanmış pul vəsaitlərinin hərəkəti üçün ehtiyat hesablandıqda, onun balans dəyəri həmin pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyəridir (pulun zaman dəyərinin təsiri əhəmiyyətli olarsa).

Ehtiyatın tənzimlənməsi üçün tələb olunan iqtisadi və ya digər hissənin üçüncü tərəf tərəfindən geri qaytarılacağı gözlənildikdə, nəzərə alınacaq və alınacaq məbləğin etibarlı şəkildə ölçülə biləcəyinə əməli təminat olduqda debitor borcları aktiv kimi tanınır.

Maliyyə öhdəliklərinin tanınmasının dayandırılması

Maliyyə öhdəliklərinin tanınması yalnız və yalnız Qrup öz ödəniş öhdəliyini yerinə yetirdikdə, belə öhdəlik ləğv olunduqda, yaxud müddəti başa çatdıqda dayandırılır. Mövcud maliyyə öhdəliyi tam başqa şərtlərlə eyni kreditorun təqdim etdiyi digər öhdəliklə əvəzlənərsə, yaxud mövcud öhdəliyə əhəmiyyətli düzəlişlər edilərsə, belə əvəzləmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılması və yeni öhdəliyin tanınması kimi qəbul edilir. Tanınması dayandırılmış maliyyə öhdəliyinin balans dəyəri ilə öhdəliklər üzrə ödənilmiş və ödəniləcək məbləğlər arasındakı fərq mənfəət və zərər uçotunda tanınır.

Maliyyə aktiv və öhdəliklərin əvəzləşdirilməsi

Maliyyə aktiv və öhdəliklərinin əvəzləşdirilməsi və xalis məbləğin maliyyə vəziyyəti haqqında hesabata daxil edilməsi tanınmış məbləğlərin əvəzləşdirilməsi üçün qanunvericiliklə müəyyən edilmiş hüququn, eləcə də əvəzləşdirməni aparmaq və ya aktivi realizasiya edərkən müvafiq öhdəliyi də satmaq niyyətinin mövcud olduğu hallarda həyata keçirilə bilər. Belə əvəzləşdirmə hüququ (a) gələcək hadisələrdən asılı olmamalı və (b) aşağıdakı bütün hallarda hüquqi qüvvəyə malik olmalıdır (i) adi fəaliyyət gedişində (ii) defolt halı olduqda və (iii) ödəniş qabiliyyəti olmadıqda və ya müflisləşmə baş verdikdə.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

Səhm kapitalı

Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı hər birinin nominal dəyəri 10 AZN olan 734,350 səhmdən ibarətdir. Cəmiyyətin sahibi və səhmdarı Əliş Zeynalovdur. Törəmə müəssisənin nizamnamə kapitalı ümumi dəyəri 2,000 AZN olan, hər biri 10 AZN olan 200 səhmdən ibarətdir. 31 dekabr 2023-cü il tarixinə Cəmiyyət törəmə müəssisənin 100% -nin sahibidir.

Nizamnamə kapitalının həcmindəki dəyişikliklərin təsdiqlənməsi illik ümumi yığıncağın qərarı ilə həyata keçirilir.

Digər kapital

Digər kapitala səhmdar tərəfindən pul qoyuluşları və çıxarılmalar, səhmdarın digər müəssisələrinin köçürülməsi, səhmdarın digər müəssisələrdəki payının bütövlükdə və ya qismən köçürülməsi aiddir. Qrupa səhmdarın müəssisəsinin köçürülməsi köçürülən müəssisənin ədalətli dəyəri olan məbləğdə kapital hesabı vasitəsi ilə qoyuluş kimi tanınır (səhmdar digər müəssisələrdəki payını köçürdüyü halda- müvafiq müəssisənin ədalətli dəyərində köçürülmüş pay).

Gəlirlərin tanınması

15 saylı MHBS müştərilərlə bağlanmış müqavilər üzrə gəlirləri hesablamaq üçün beş-addımlı bir model təqdim edir. 15 saylı MHBS-ə uyğun olaraq beş-addımlı model aşağıdakı kimidir:

- 1-ci addım: Müştərilərlə bağlanmış müqaviləni müəyyən etmək;
- 2-ci addım: Müqavilə öhdəliklərini müəyyən etmək;
- 3-cü addım: Əməliyyat qiymətini müəyyən etmək;
- 4-cü addım: Müqavilə öhdəlikləri üzrə əməliyyat qiymətlərinin ayrılması;
- 5-ci addım: Müəssisə müqavilə üzrə öhdəliyi yerinə yetirirsə müvafiq gəlirin tanınması.

15 saylı MHBS-ə uyğun olaraq gəlirlər, müəssisənin mal və xidmətlərin müştəriyə ötürülməsi hüququ üzrə ehtimalı əks etdirən məbləğdə tanınır. Müştərilərlə müqavilələrdən əldə edilən gəlir, Qrupun mal və xidmətlərin müştəriyə ötürülməsi üzrə öhdəliyi yerinə yetirən kimi və ya yerinə yetirdikdən sonra tanınır. Məhsul və ya xidmət müştərinin həmin məhsulun və ya xidmətin nəzarətini əldə etdiyi ötürülür. Bu, adətən, məhsulun fiziki olaraq müştərinin olduğu əraziyə çatdırılması və ya digər çatdırılma mexanizmindən istifadə olunduğu zaman baş verir. Gəlir müştəri ilə müqavilədə nəzərdə tutulan məbləğdən, endirim, imtiyaz və vergilər çıxmaqla ölçülür.

Digər gəlir və xərclər

Digər gəlir və xərclər hesablama metoduna əsasında tanınır.

Şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliklər maliyyə hesabatlarında tanınmır. İqtisadi mənfəəti özündə cəmləşdirən mənbələrin xaric olma ehtimalı az olduqda, maliyyə hesabatlarına qeydlərdə açıqlanır.

Şərti aktivlər maliyyə hesabatlarında tanınmır, lakin iqtisadi mənfəətin daxilolma ehtimalı olduqda açıqlanır.

Xərclər

Xərclər funksiya ilə mənfəət və zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatda təqdim olunur. Xərclərin xarakterinin təsnifatı Qrupun əməliyyat funksiyalarına əsaslanır.

3. Maliyyə hesabatlarının hazırlanmasının əsası və mühüm mühasibat uçotu prinsipləri (davamı)

İşçilərə sərf olunan xərclər və müvafiq ayırmalar

Əmək haqları, məvaciblər, Azərbaycan Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ödənişlər, məzuniyyət və bülletenlər üzrə illik ödənişlər, mükafatlar və pul şəklində olmayan imtiyazlar (misal üçün, səhiyyə və uşaq bağçası xidmətləri, profilaktik yemək və ərzaq) Qrupun işçiləri tərəfindən müvafiq xidmətlər göstərildikdə hesablanır.

4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr

Qrupun konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarının hazırlanması hesabat tarixinə təqdim edilən aktiv və öhdəliklərin məbləğlərinə təsir göstərə bilir və başa çatmış müddət ərzində gəlir və xərclərin təqdim edilmiş məbləğləri üzrə rəhbərlikdən təxminlərin və mülahizələrin verməsini tələb edir.

Nəticədə biznes fəaliyyətlərinin qeyri-müəyyənliyi nəticəsində konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında bir çox maddələrin dəqiq qiymətləndirilməsi mümkün olmur və yalnız müəyyən ehtimallar irəli sürülə bilər. Ehtimallar konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatları hazırlanarkən ən son məlumatlara əsaslanan mühakimələri nəzərdə tutur. Gələcək hadisələr haqqında mövcud vəziyyət və ehtimallar, Qrupun nəzarətindən kənarda yaranan bazar dəyişiklikləri və ya şəraitə görə dəyişə bilər. Bu cür dəyişikliklər baş verdikləri zaman Qrup tərəfindən edilən təxminlərdə öz əksini tapır.

Mülahizələr

Qrupun mühasibat uçotu siyasətinin tətbiq edilməsi prosesində rəhbərlik maliyyə hesabatlarında tanınmış məbləğlər üzrə nəzərə alınmış əhəmiyyətli təsiri olan təxminlərdən başqa rəhbərlik aşağıdakı mülahizələri edir.

Fəaliyyətin fasiləsizliyi

Rəhbərlik, Qrupun yaxın gələcəkdə işini davam etdirəcəyini güman edir. Bu qərarı qəbul edərkən rəhbərlik Qrupun cari niyyətlərini və maliyyə vəziyyətini nəzərə aldı. Rəhbərlik, Qrupun yaxın gələcəkdə aktivlərin fasiləsiz fəaliyyətinin davam etdirə biləcəyinə inanır. Bu şərtlər Qrupun növbəti on iki ay ərzində davamlı olaraq davam edə biləcəyini göstərir.

Əməliyyatların həcmini və Qrupun debitor borclarını nəzərə alaraq, normal fəaliyyət dövründə aktivlərini reallaşdıra və öhdəliklərini yerinə yetirə biləcəkdir.Bu maliyyə hesabatla, aktivlərin və öhdəliklərin balans dəyərinə düzəlişləri, gəlirlər və xərclər barədə məlumatı və maliyyə vəziyyətinin təsnifatı haqqında hesabatı daxil etmir və belə düzəlişlər əhəmiyyətli ola bilər.

Əmlak, tikili və avadanlıqların faydalı istifadə ömrü

Rəhbərlik əmlak, tikili və avadanlıqların ehtimal olunan faydalı istifadə ömrünü və əlaqəli köhnəlmə xərclərini müəyyən edir. Bu ehtimal, Cəmiyyətin aktivlər üzrə təxmin etdiyi iqtisadi mənfəətlər üzrə proqnozlaşdırılan müddətə əsaslanır. Rəhbərlik köhnəlmə xərclərini, istifadə müddətinin, əvvəlki ehtimal olunan müddətdən daha az olduğu hallarda artırır və ya köhnəlmiş aktivləri tərk edilmiş və ya satılmışsa, bu aktivləri texniki olaraq qismən və ya bütünlüklə uçotdan silinir. Faydalı istifadə müddəti ən azı hər hesabat tarixində nəzərdən keçirilir.

4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr (davamı)

Əmlak, tikili və avadanlıqların dəyərsizləşməsi

Cəmiyyət hər bir hesabat tarixinə aktivlərin dəyərsizləşməsinə dair ehtimalın olmasını qiymətləndirir. Əgər hər hansı belə ehtimal mövcuddursa, və ya fərdi aktiv üçün illik dəyərsizləşmə üzrə təhlil tələb edilirsə Cəmiyyət aktivin əvəz olunması dəyərini təxmin edir. Aktivin əvəz olunma dəyəri, onun digər aktivlərdən müstəqil şəkildə pul vəsaitləri yaratmaq qabiliyyətinin olduğu hallar istisna olmaqla, aktivin və ya pul vəsaiti yaradan vahidin ən yüksək ədalətli dəyərindən satış xərcləri və istifadədə dəyəri çıxılması nəticəsində yaranan dəyərə bərabərdir. 31 dekabr 2023-cü il tarixlərində başa çatmış il ərzində Cəmiyyət əmlak, tikili və avadanlıq üzrə heç bir dəyərsizləşmə zərəri tanımamışdır.

Ticarət debitor borcların dəyərsizləşməsi

Qrup, gözlənilən kredit zərəri modelini amortizasiya dəyəri ilə ölçülən maliyyə aktivlərinə tətbiq edir. Ticarət və digər debitor borclar üzrə gözlənilən kredit zərərləri üzrə ehtiyatlar ömür boyu gözlənilən kredit zərərləri ilə bərabər məbləğdə qiymətləndirilir.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi

Təxirə salınmış mənfəət vergisi, öhdəlik metodundan istifadə etməklə, hesabat tarixində aktivlərin və öhdəliklərin vergi bazası və onların maliyyə hesabatları məqsədləri üçün göstərilmiş qalıq dəyərləri arasında mövcud olan bütün müvəqqəti fərqlər üzrə müəyyən edilir.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri aşağıdakılar istisna olmaqla vergiyə cəlb olunan bütün müvəqqəti fərqlər üçün tanınır:

- Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliyi şirkətlərin birləşməsi olmayan əməliyyat zamanı qudvil və ya aktiv və ya öhdəliyin ilkin tanınmasından irəli gəldiyi, eləcə də əməliyyat zamanı uçot mənfəətinə və ya vergiyə cəlb olunan mənfəət və ya zərərə təsir göstərmədiyi hallar;
- Müvəqqəti fərqlərin qaytarılması vaxtının nəzarət altında saxlanıla bilən və müvəqqəti fərqin yaxın gələcəkdə qaytarılması ehtimalı olmayan hallar istisna olmaqla, törəmə müəssisələrə, əlaqəli şirkətlərə investisiyalarla və birgə müəssisələrdə iştirak payları ilə əlaqədar vergiyə cəlb olunan müvəqqəti fərqlər.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri aşağıdakılar istisna olmaqla bütün çıxılmalı müvəqqəti fərqlərin, sonrakı dövrə keçirilmiş istifadə edilməmiş vergi aktivləri və istifadə edilməmiş vergi öhdəliklərinin istifadəsi ilə əlaqədar vergi tutulmalı mənfəətin mövcudluğunun mümkünlüyü baxımından, çıxılmalı müvəqqəti fərqlər, sonrakı dövrə keçirilmiş istifadə edilməmiş vergi kreditləri və istifadə edilməmiş vergi öhdəlikləri üçün tanınır:

- Çıxılan müvəqqəti fərqə aid olan təxirə salınmış vergi aktivi şirkətlərin birləşməsi olmayan əməliyyat zamanı aktiv və ya öhdəliyin ilkin tanınmasından irəli gəldiyi, eləcə də əməliyyat zamanı uçot mənfəətinə və ya vergiyə cəlb olunan mənfəət və ya zərərə təsir göstərmədiyi hallar; və

Törəmə müəssisələrə, əlaqəli şirkətlərə investisiyalarla və birgə müəssisələrdə iştirak payları ilə bağlı vergiyə cəlb olunan müvəqqəti fərqlərlə əlaqədar, təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivi yaxın gələcəkdə müvəqqəti fərqlərin qaytarılması və müvəqqəti fərqləri qarşılaya biləcək vergiyə cəlb olunan mənfəətin mövcudluğunun mümkünlüyü həddində tanınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin dəyəri hər hesabat tarixində nəzərdən keçirilir və təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin hamısının və ya bir hissəsini qarşılamaq üçün kifayət qədər vergiyə cəlb olunan mənfəətin mövcudluğu ehtimalı olmadığı halda azaldılır. Tanınmamış təxirə salınmış mənfəət vergi aktivləri hər hesabat tarixində yenidən qiymətləndirilir və gələcək vergiyə cəlb olunacaq gəlirlər təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivinin bərpa olunmasına imkan verdiyi dərəcədə tanınır.

4. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli ehtimallar və mülahizələr (davamı)

Təxirə salınmış mənfəət vergisi (davamı)

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri, hər hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya faktiki olaraq qüvvədə olan vergi dərəcələri (və vergi qanunları) əsasında aktivlərin satıldığı və ya öhdəliklərin yerinə yetirildiyi müddətdə tətbiq edilən vergi dərəcələri ilə ölçülür.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və təxirə salınmış vergi öhdəlikləri, cari vergi aktivlərini cari vergi öhdəlikləri ilə əvəzləşdirmək üçün qanuni hüquq mövcud olanda və təxirə salınmış mənfəət vergilər eyni vergiyə cəlb olunan müəssisəyə aid olanda əvəzləşdirilir.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri müvəqqəti fərqlərin istifadə oluna bilməsi üçün vergiyə cəlb edilən mənfəətin əldə edilməsi ehtimalının mövcud olacağı zaman hesablanır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi, Cəmiyyətin müvəqqəti fərqlərin bərpası dövrünə nəzarət etməsi və müvəqqəti fərqlərin yaxın gələcəkdə bərpa edilməməsi ehtimal olunan hallar istisna olmaqla, törəmə və asılı müəssisələrə investisiyaların qoyulmasından yaranan müvəqqəti fərqlər üçün hesablanır.

5. Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi

Cari ildə Cəmiyyət Mühasibat Uçotu Beynəlxalq Standartları Şurası (MUBSŞ) və MUBSŞ-in Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Şərhləri Komitəsi (MHBŞK) tərəfindən qəbul edilmiş, Cəmiyyətin fəaliyyəti üçün münasib olan və 31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatmış hesabat dövrünə şamil olunan bütün yeni və yenidən işlənilmiş standartları və onlara dair şərhləri qəbul etmişdir.

Maliyyə Uçotunun Konseptual Əsaslarına İstinad – 3 saylı MHBS-yə edilmiş Düzəliş

2020-ci ilin may ayında MUBSŞ tərəfindən "Müəssisələrin birləşməsi" adlı 3 saylı MHBS-yə düzəliş dərc edilmişdir. Düzəliş 2018-ci ilin mart ayında dərc edilmiş "Maliyyə Hesabatlılığının Konseptual Əsasları"na istinad ilə birlikdə, bu düzəlişin tələblərini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmədən, 1989-cu ildə dərc edilmiş "Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdimatın Əsasları"na edilən istinadın əvəz olunmasını nəzərdə tutur. Şura eyni zamanda, 37 saylı MUBS və ya "Təminatlar" adlı 21 saylı MHBŞK çərçivəsində, ayrı olaraq yaranırsa, borclar və şərti öhdəliklər üçün yaranan potensial '2 gün' mənfəət və ya zərərlərindən yayınmaq üçün 3 saylı MHBS-in tanınma prinsipinə istisna da əlavə etmişdir. Eyni zamanda, Şura "Maliyyə Hesabatlarının Hazırlanması və Təqdim Olunması Əsasları"na istinadın əvəz edilməsindən təsirlənməyəcək şərti aktivlər üçün 3 saylı MHBS-nın mövcud təlimatına dair izahlar verməyi qərarlaşdırmışdır.

Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar: Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl Daxilolmalar 16 saylı MUBS-yə edilən düzəlişlər

2020-ci ilin may ayında, MUBSŞ müəssisələrin əmlak, tikili və avadanlıqların dəyərindən, rəhbərliyin nəzərdə tutduğu qaydada fəaliyyət göstərə bilməsi üçün həmin aktivləri lazımi yerə və şəraitə çatdırarkən istehsal olunan aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri çıxmağı qadağan edən "Əmlak, Tikili və Avadanlıqlar – Nəzərdə tutulan İstifadədən əvvəl Daxilolmalar" düzəlişini dərc etmişdir. Bunun əvəzinə, müəssisə bu cür aktivlərin satışından əldə olunan gəlirləri və bu aktivlərin istehsal xərclərini mənfəət və zərər hesabında tanıyır.

Ağır Şərtli Müqavilələr – Müqavilənin Yerinə Yetirilməsinə dair Xərclər 37 saylı MUBS-yə edilən düzəlişlər

2020-ci ilin may ayında, MUBSŞ, 37 saylı MUBS-yə müqavilənin ağır şərtli və ya zərər yaradan olduğunu qiymətləndirərkən müəssisənin hansı xərcləri nəzərə alması barədə düzəlişlər etmişdir. Düzəlişlər "birbaşa əlaqəli xərc yanaşması"nı tətbiq edir. Mal və ya xidmətləri təmin etmək üçün birbaşa müqaviləyə aid olan xərclərə həm artan xərclər, həm də müqavilə fəaliyyətləri ilə birbaşa əlaqəli xərclərin bölüşdürülməsi daxildir. Ümumi və inzibati xərclər birbaşa müqavilə ilə əlaqəli deyil və müqavilə üzrə qarşı tərəf üçün açıq şəkildə ödənilməli olmadıqca istisna olunur.

5. Yeni və ya yenidən işlənmiş standartların və onlara dair şərhlərin tətbiqi (davamı)

Əksi göstərilmədiyi təqdirdə, yeni standartların Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarına əhəmiyyətli təsir göstərəcəyi gözlənilmir.

Sığorta müqavilələri" adlı 17 saylı MHBS

2017-ci ilin may ayında dərc olunmuşdur və "Sığorta müqavilələri" adlı 4 saylı MHBS-ni əvəz edir. Yeni standart sığorta müqavilələrinin tanınması, ölçülməsi, təqdim edilməsi və açıqlanması prinsiplərini müəyyən edir. Müəssisə buraxdığı təkrarsığorta müqavilələri də daxil olmaqla sığorta müqavilələrinə; əlində olan təkrarsığorta müqavilələrinə; imtiyazlı iştirak xüsusiyyətləri ilə buraxdığı investisiya müqavilələrinə; müəssisənin bağladığı sığorta müqavilərinə "Sığorta müqavilələri" adlı 17 saylı MHBS-ni tətbiq etməlidir. Bu standart Cəmiyyətə şamil edilmir.

Eyni əməliyyatdan yaranan aktiv və öhdəliklərə aid təxirə salınmış vergilər 12 saylı BMUS-ə edilən Düzəlişlər

2021-ci ilin may ayında Şura 12 saylı MUBS-yə uyğun olaraq ilkin tanınma istisnasının əhatə dairəsini azaldan 12 saylı MUBS-yə düzəlişlər etdi, beləliklə, o, vergi bazasını artıran və azaldan bərabər məbləğdə müvəqqəti fərqlərə səbəb olan əməliyyatlara artıq tətbiq edilmir.

Düzəlişlər təqdim edilən ən erkən müqayisəli dövrün əvvəlində və ya ondan sonra baş verən əməliyyatlara tətbiq edilməlidir. Bundan əlavə, təqdim olunan ən erkən müqayisəli dövrün əvvəlində icarə və istismardan çıxarma öhdəlikləri ilə bağlı bütün gəlirdən çıxılan və vergiyə cəlb olunan müvəqqəti fərqlər üçün təxirə salınmış vergi aktivi (kifayət qədər vergi tutulan mənfəətin olması şərtilə) və təxirə salınmış vergi öhdəliyi də tanınmalıdır.

6. Əmlak, tikili və avadanlıqlar

Əmlak, tikili və avadanlıqların balans dəyərinin hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Torpaq	Bina və tikililər	Kompüter və rabitə vasitələri	Mebel və avadanlıqlar	Nəqliyyat vasitələri	Digər əsas vəsaitlər	Cəmi	Qeyri-maddi aktivlər	Cəmi
İlkin Dəyər									
01 yanvar 2022-ci il tarixinə	3,622,340	160,521	4,986	8,655	-	2,347	3,798,849	-	3,798,849
Əlavələr	-	-	12,486	10,634	99,322	15,460	137,902	-	137,902
31 dekabr 2022-ci il tarixinə	3,622,340	160,521	17,472	19,289	99,322	17,807	3,936,751	-	3,936,751
Əlavələr	-	-	25,952	27,167	-	-	53,119	25,000	78,119
Silinmələr	-	-	-	(2,026)	-	-	(2,026)	-	(2,026)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	3,622,340	160,521	43,424	44,430	99,322	17,807	3,987,844	25,000	4,012,844
Yığılmış köhnəlmə									
01 yanvar 2022-ci il tarixinə	-	5,480	410	415	-	156	6,461	-	6,461
Köhnəlmə xərci	-	10,853	2,418	2,350	9,490	954	26,065	-	26,065
31 dekabr 2022-ci il tarixinə	-	16,333	2,828	2,765	9,490	1,110	32,526	-	32,526
Köhnəlmə xərci	-	10,093	7,683	5,275	22,458	2,736	48,245	2,500	50,745
Yığılmış amortizasiyanın silinməsi	-	-	-	(1,545)	-	-	(1,545)	-	(1,545)
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	-	26,426	10,511	6,495	31,948	3,846	79,226	2,500	81,726
Qalıq dəyəri									
31 dekabr 2021-ci il tarixinə	3.622.340	155,041	4,576	8,240	-	2,191	3,792,388	-	3,792,388
31 dekabr 2022-ci il tarixinə	3,622,340	144,188	14,644	16,524	89,832	16,697	3,904,225	-	3,904,225
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	3,622,340	134,095	32,913	37,935	67,374	13,961	3,908,618	22,500	3,931,118

7. İnvestisiya mülkiyyəti

İnvestisiya mülkiyyəti balans dəyərinin hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	Binalar və tikililər	Davam etməkdə olan tikililər	Cəmi
İlkin Dəyər			
01 yanvar 2022-ci il tarixinə	**3,571,565**	**-**	**3,571,565**
Törəmə müəssisənin alınması	2,554	-	2,554
Əlavələr	41,029	-	41,029
31 dekabr 2022-ci il tarixinə	**3,615,148**	**-**	**3,615,148**
Əlavələr	119,813	847,020	966,833
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	**3,734,961**	**847,020**	**4,581,981**
Yığılmış köhnəlmə			
01 yanvar 2022-ci il tarixinə	**121,570**	**-**	**121,570**
Törəmə müəssisə üzrə yığılmış köhnəlmə	179	-	179
Köhnəlmə xərci	242,954	-	242,954
31 dekabr 2022-ci il tarixinə	**364,703**	**-**	**364,703**
Köhnəlmə xərci	226,778	-	226,778
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	**591,481**	**-**	**591,481**
Qalıq dəyəri			
31 dekabr 2022-ci il tarixinə	**3,250,445**	**-**	**3,250,445**
31 dekabr 2023-cü il tarixinə	**3,143,480**	**847,020**	**3,990,500**

İnvestisiya mülkiyyətinə 23,979 kv.m anbar sahəsi və 605 kv.m ofis sahəsi daxildir.

Rəhbərlik hesab edir ki, 31 dekabr 2023-cü il tarixinə investisiya mülkiyyətinin ədalətli dəyəri onun balans dəyərinə bərabərdir.

8. Uzunmüddətli aktivlərin alınması üçün verilmiş avanslar

Uzunmüddətli aktivlərin alınması üçün verilmiş avanslar aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
İnvestisiya mülkiyyətinin alınması üçün qabağcadan ödəmələr	48,434	-
Qeyri-maddi aktiv alınması üçün qabağcadan ödəmələr	15,311	-
Cəmi uzunmüddətli aktivlərin alınması üçün verilmiş avanslar	**63,745**	**-**

9. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Nağd pul vəsaitləri	37,289	19,280
Bank hesablarında pul vəsaitləri	3,500,204	2,553,515
Cəmi pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	**3,537,492**	**2,572,795**

GKZ qiymətləndirməsi üzrə nağd pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin qalıqları Mərhələ 1-ə daxil edilir.

10. Ticarət və digər debitor borcları

Ticarət və digər debitor borclarının siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
İcarələr üzrə müştərilərdən debitor borclar	94,579	84,731
Çıxılsın: gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyat	(912)	(5,426)
Cəmi ticarət və digər debitor borcları	**93,667**	**79,305**

Gözlənilən kredit zərəri üzrə ehtiyatın hərəkəti aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2023	2022
İlin əvvəlinə GKZ ehtiyatı	**(5,426)**	**-**
İl ərzində GKZ üzrə ehtiyat xərci	4,514	(5,426)
İlin sonuna GKZ ehtiyatı	**(912)**	**(5,426)**

11. Digər cari aktivlər

Digər cari aktivlərin siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
ƏDV depozit hesabı	37,912	31,247
Xidmətlər üzrə avanslar	2,227	15,500
Əvəzləşdirilə bilən ƏDV	5,971	3,424
Digər	6,460	5,017
Cəmi digər cari aktivlər	**52,570**	**55,188**

12. Nizamnamə kapitalı

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə Cəmiyyətin nizamnamə kapitalı hər birinin nominal dəyəri 10 AZN olan 734,350 səhmdən ibarətdir. Bütün adi səhmlər bərabər dərəcələrə malikdir, hər bir pay bir səsə sahibdir.

Cəmiyyət və səhmdarları

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə Cəmiyyətin bir səhmdarı var:

Cəmiyyətin səhmdarı	**31 dekabrr 2023-cü il**	**31 dekabrr 2022-ci il**
Cənab Əliş Zeynalov	100%	100%
Cəmi	**100%**	**100%**

13. Digər kapital

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə 11,476 AZN məbləğində digər kapital törəmə müəssisənin əldə olunmasından yaranmışdır.

14. Ticarət və digər kreditor borclar

Ticarət və digər kreditor borcların siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Kommunal xidmətlər üzrə kreditor borclar	24,086.00	21,659
Peşəkar xidmətlər üzrə öhdəliklər	14,160	20,060
Digər xidmətlər üzrə kreditor borclar	8,726	2,745
Cəmi ticarət və digər kreditor borclar	**46,972**	**44,464**

15. Digər cari öhdəliklər

Digər cari öhdəliklərin siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
ƏDV	59,134	47,502
İşçilərlə hesablaşmalar	48,579	19,207
DSMF ilə hesablaşmalar	5,207	3,082
Əmlak vergisi üzrə öhdəliklər	18,660	1,192
Cəmi digər cari öhdəliklər	**131,580**	**70,983**

16. Gəlirlər

Gəlirlərin siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan il üzrə
Anbar icarəsindən gəlirlər	3,198,825	2,999,320
Ofis icarəsindən gəlirlər	571,972	553,076
Cəmi gəlirlər	**3,770,797**	**3,552,396**

17. Satışların maya dəyəri

Satışların maya dəyərinin siyahısı aşağıdakı kimidir

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan il üzrə
Mühafizə xərcləri	(250,351)	(250,351)
Köhnəlmə xərcləri	(226,778)	(243,030)
Əmək haqqı, maaş və sosial müdafiə xərcləri	(131,676)	(125,952)
Kommunal xərcləri	(109,146)	(115,930)
Təmir və saxlama xərcləri	(115,945)	(32,063)
Digər xərclər	(18,126)	(5,248)
Cəmi satışların maya dəyəri	**(852,023)**	**(772,574)**

18. İnzibati xərclər

İnzibati xərclərin siyahısı aşağıdakı kimidir:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan il üzrə
Əmək haqqı, maaş və sosial müdafiə xərcləri	(307,473)	(217,578)
Ezamiyyət xərcləri	(71,115)	-
Köhnəlmə xərcləri	(50,745)	(26,065)
Mənfəət vergisindən başqa digər vergi xərcləri	(41,182)	(42,281)
Peşəkar xidmətlər üzrə xərclər	(30,334)	(67,586)
Sığorta xərcləri	(15,338)	(3,668)
Yanacaq xərcləri	(13,946)	(4,465)
Mühafizə xərcləri	(11,249)	(11,249)
Ofis xərcləri	(8,721)	(10,973)
Bank komissiyaları	(3,714)	(2,475)
Kommunal xərcləri	(2,838)	(4,398)
Rabitə xərcləri	(2,722)	(4,306)
Digər xərclər	(16,055)	(2,998)
Cəmi inzibati xərclər	**(575,432)**	**(398,042)**

19. Digər gəlirlər

Digər gəlirlərin siyahısı aşağıdakı kimidir

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan il üzrə
Təmir xidməti	-	13,001
Parklanma xidməti	4,440	881
Cəmi digər gəlirlər	**4,440**	**13,882**

Təmir xidmətinə anbarların icarəyə verilməsindən əvvəl müştərilərin istəyinə uyğun olaraq əlavə görülmüş işlər aiddir.

20. Mənfəət vergisi xərci

Qrup aktivlər və öhdəliklərlə əlaqəli cari mənfəət vergisi borcunu və vergi bazasını MHBS-dən fərqlənən Qrupun fəaliyyət göstərdiyi ölkələrin vergi qanunlarına uyğun olaraq hesablayır və uçota alır.

Qrup bəzi xərclərin vergiyə cəlb edilməməsi və müəyyən gəlirin vergi məqsədləri üçün vergi tutulmayan hesab edilməsi səbəbindən müəyyən daimi vergi fərqlərinə məruz qalır.

Təxirə salınmış vergilər maliyyə hesabatı məqsədləri üçün aktiv və öhdəliklərin balans dəyəri ilə vergi məqsədləri üçün istifadə olunan məbləğ arasındakı müvəqqəti fərqlərin xalis vergi təsirini əks etdirir. 31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərindəki müvəqqəti fərqlər əsasən gəlir və xərclərin tanınmasının fərqli metodları /vaxtı, habelə müəyyən aktivlər üçün vergi bazalarındakı fərqlər nəticəsində yaranan müvəqqəti fərqlər ilə əlaqədardır.

Xüsusilə, MDB ölkələrinin vergi qanunları müxtəlif şərhlərə və əlavələrə səbəb ola bilər. Bundan əlavə, rəhbərliyin vergi qanunvericiliyini şərh etməsi vergi orqanlarının şərhlərindən fərqli ola biləcəyi üçün əməliyyatlar vergi orqanları tərəfindən etiraz edilə bilər və nəticədə bu maliyyə hesabatları üçün əhəmiyyətli ola biləcək əlavə vergi, cərimə və cərimələr tətbiq oluna bilər.

20. Mənfəət vergisi xərci (davamı)

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan illər üzrə MHBS-yə uyğun mühasibat mənfəəti və müvafiq vergi xərcləri ilə arasındakı əlaqə aşağıdakı kimi izah olunur:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan il üzrə
Cari mənfəət vergisi xərci	(495,370)	(477,880)
Təxirə salınmış vergi gəliri/ (xərci)	8,676	(552)
İl ərzində olan mənfəət vergisi xərci	**(486,694)**	**(478,432)**

Gözlənilən və faktiki tətbiq edilən vergi xərclərinin üzləşdirilməsi aşağıda göstərilir.

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə	31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan il üzrə
Vergidən əvvəlki mənfəət	**2,352,296**	**2,390,236**
Qanunvericiliklə müəyyən edilmiş 20% dərəcə ilə hesablanmalı olan mənfəət vergisi gəliri	(470,459)	(478,047)
Vergi məqsədləri üçün çıxılmayan xərclərin və ya vergiyə cəlb edilməyən gəlirlərin vergi effekti:	(16,235)	(385)
İl üzrə mənfəət vergisi xərci	**(486,694)**	**(478,432)**

Təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəlikləri aşağıdakılarla əlaqələndirilir:

	31 dekabr 2022-ci il	Mənfəət və ya zərərə təsiri	31 dekabr 2023-cü il
Əsas vəsaitlər	(12,880)	1,830	(11,050)
İnvestisiya mülkiyyəti	(47,145)	-	(47,145)
Ticarət və digər debitor borcları	1,085	(903)	182
Digər cari aktivlər	(612)	2,629	2,017
Ticarət və digər kreditor borcları	4,012	(1,180)	2,832
Digər cari öhdəliklər	3,947	6,300	10,247
Cəmi təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliyi	**(51,593)**	**8,676**	**(42,917)**

	31 dekabr 2021-ci il	Mənfəət və ya zərərə təsiri	31 dekabr 2022-ci il
Əsas vəsaitlər	(1,914)	(10,966)	(12,880)
İnvestisiya mülkiyyəti	(50,817)	3,672	(47,145)
Ticarət və digər debitor borcları	-	1,085	1,085
Digər cari aktivlər	-	(612)	(612)
Ticarət və digər kreditor borcları	-	4,012	4,012
Digər cari öhdəliklər	1,690	2,257	3,947
Cəmi təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliyi	**(51,041)**	**(552)**	**(51,593)**

21. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi

Kredit riski və kredit risklərinin konsentrasiyası

Kredit riski qarşı tərəfin müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi təqdirdə Qrupa dəyə biləcək potensial maliyyə zərəridir.

Qrupun kredit riskinə məruz qalan maliyyə alətləri ilk növbədə pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, ticarət və digər debitor borcları və törəmə müəssisəyə verilimiş vəsaitlərdir.

21. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski və kredit risklərinin konsentrasiyası (davamı)

Qrupun məruz qaldığı kredit riskinin maksimum dərəcəsi maliyyə aktivlərinin balans dəyəri üzrə əks etdirilir və aşağıdakı cədvəldə aktivlərin kateqoriyalarına görə təsnifləşdirilir:

	31 dekabr 2023-cü il	31 dekabr 2022-ci il
Ticarət və digər debitor borcları	93,667	79,305
Pul vəsaiti və pul vəsaitinin ekvivalentləri*	3,500,204	2,553,515
Cəmi maksimal kredit riski	**3,593,871**	**2,632,820**

* Kassada olan pul vəsaitləri daxil deyil

Qrup pul vəsaitlərini Azərbaycan Respublikasında tanınmış maliyyə təşkilatlarında saxlayır. Qrup hesablarını saxladığı bankların statusuna daim nəzarət edir. Qrup özəl sektorda fəaliyyət göstərən müştərilər və əlaqəli olmayan digər üçüncü şəxslərlə ticarət balansından yaranan kredit riskini onların ödəmə qabiliyyətini daimi nəzarət altında saxlamaqla azaldır. Dəyərsizləşmə üzrə tələb iri müştərilər üçün hər hesabat tarixində fərdi əsasla təhlil edilir.

Əlavə olaraq, bir çox xırda debitor borcları oxşar qruplara qruplaşdırılıb məcmu şəkildə dəyərsizləşmə üzrə qiymətləndirilir. Hesablama faktiki hesablanmış ilkin məlumatlara əsaslanır. Hesabat tarixində kredit riskinə məruz qalmanın maksimal dərəcəsi maliyyə aktivlərinin hər sinfinin balans dəyəridir. Qrup təminat kimi girov saxlamır.

Qrupun rəhbərliyi hesab edir ki, gələcəkdə qaytarılması gözlənilməyən bütün debitor borcları üçün hazırkı konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarında dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlar hesablandığına görə Qrup mövcud debitorlarla bağlı yüksək kredit riskinə məruz qalmır.

Maliyyə riski amilləri

Fəaliyyətin adi gedişində Qrup alınan və satılan malların dəyişkən qiymətləri, digər xammalların qiymətləri, valyuta məzənnələri və faiz dərəcələri nəticəsində yaranan bazar riskləri ilə üzləşir. Qiymətlərdəki dəyişikliklərdən asılı olaraq bazar qiymətlərindəki bu cür dəyişikliklər Qrupun maliyyə vəziyyətinin dəyişməsinə səbəb ola bilər. Qrupun ümumi risk idarəetmə proqramı maliyyə bazarlarının qeyri-müəyyənliklərini əhatə edir və Qrupun maliyyə fəaliyyətinə potensial mənfi təsiri azaltmağı nəzərdə tutur. Maliyyə nəticələrinə təsir edə bilən müxtəlif risklərin səmərəli şəkildə idarə edilməsi üçün Qrupun əsas strategiyası güclü maliyyə mövqeyinin qorunub saxlanmasından ibarətdir. Maliyyə riskinin vacib komponentləri likvidlik riski, xarici valyuta riski, faiz dərəcəsi riski və kredit riskidir.

Valyuta riski

Qrup fəaliyyətin adi gedişində müxtəlif xarici valyutalar üzrə məzənnə riskinə məruz qalır. Xarici valyuta üzrə məzənnə riskləri əsasən gələcək kommersiya əməliyyatlarından, aktiv və öhdəliklər funksional valyutadan fərqli valyutada ifadə edildikdə, uçota alınmış aktiv və öhdəliklərdən yaranır.

Valyuta riski valyuta məzənnələrinin dəyişməsi səbəbindən maliyyə alətinin dəyərinin dəyişməsi riski kimi müəyyən edilir. Aşağıdakı cədvəldə əsas menecerlər tərəfindən təhlil olunmuş hesabatlara əsasən valyuta riskləri əks olunur.

Qrupun 31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə bütün maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə qalıqlar Azərbaycan manatı ilə olmuşdur.

Likvidlik riski

Likvidlik riski, Qrupun ödəmə müddətində maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirə bilməyəcəyi riskidir. Qrupun likvidliyin idarə edilməsinə dair yanaşması, qəbul olunmayan itkilərə yol vermədən və ya Qrupun nüfuzuna zərər vurmadan, risklərdən asılı olaraq həmişə öhdəliklərini yerinə yetirmək üçün kifayət qədər likvidliyə malik olmasını təmin etməkdir.

21. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Likvidlik riski (davamı)

Qrup proqnoz və faktiki pul vəsaitlərinin hərəkətini davamlı şəkildə izləməklə və maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ödəmə profillərini uyğunlaşdırmaqla adekvat pul vəsaitləri və borc öhdəliklərini saxlayaraq likvidlik riskini idarə edir.

Qrup hər ay Qrupun gözlənilən əməliyyat xərclərini, maliyyə öhdəlikləri və investisiya fəaliyyətlərini maliyyələşdirmək üçün tələb olunan pula malik olduğunu təsdiqləyən maliyyə planı hazırlayır. Qrup, ticarət kreditor öhdəlikləri ilə bağlı standart ödəniş dövrlərini hazırlayır və tədarükçülərə və podratçılara olan ödənişlərin vaxtında həyata keçirilməsinə nəzarət edir.

Aşağıdakı cədvəllərdə faiz ödənişləri də daxil olmaqla müqavilə üzrə diskont edilməmiş ödənişlər əsasında Qrupun maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ödəmə müddəti əks olunur.

31 dekabr 2023-cü il tarixinə ödəmə müddətlərinə görə təhlil aşağıda göstərilir:

	1 ayadək	1 aydan 6 ayadək	6 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	Cəmi
Maliyyə aktivləri					
Ticarət və digər debitor borcları	8,697	15,344	69,626	-	93,667
Pul vəsaiti və pul vəsaitinin ekvivalentləri	3,537,492	-	-	-	3,537,492
Cəmi maliyyə aktivləri	**3,546,189**	**15,344**	**69,626**	**-**	**3,631,159**
Maliyyə öhdəlikləri					
Ticarət və digər kreditor borcları	-	26,912	20,060	-	46,972
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	**-**	**26,912**	**20,060**	**-**	**46,972**
Xalis likvidlik aralığı	**3,546,189**	**(11,568)**	**49,566**	**-**	**3,584,187**
Yığılmış likvidlik aralığı	**3,546,189**	**3,534,621**	**3,584,187**	**3,584,187**	

31 dekabr 2022-ci il tarixinə ödəmə müddətlərinə görə təhlil aşağıda göstərilir:

	1 ayadək	1 aydan 6 ayadək	6 aydan 1 ilədək	1 ildən 5 ilədək	Cəmi
Maliyyə aktivləri					
Ticarət və digər debitor borcları	-	8,062	71,243	-	79,305
Pul vəsaiti və pul vəsaitinin ekvivalentləri	2,572,795	-	-	-	2,572,795
Cəmi maliyyə aktivləri	**2,572,795**	**8,062**	**71,243**	**-**	**2,652,100**
Maliyyə öhdəlikləri					
Ticarət və digər kreditor borcları	10,578	33,886	-	-	44,464
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	**10,578**	**33,886**	**-**	**-**	**44,464**
Xalis likvidlik aralığı	**2,562,217**	**(25,824)**	**71,243**	**-**	**2,607,636**
Yığılmış likvidlik aralığı	**2,562,217**	**2,536,393**	**2,607,636**	**2,607,636**	

Coğrafi risk konsentrasiyaları

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri qarşı tərəfin yerləşdiyi ölkəyə əsaslanır. Qrupun 31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixlərinə bütün maliyyə aktivləri və öhdəlikləri Azərbaycan Respublikasında yerləşmişdir.

Ədalətli dəyər iyerarxiyası

Qrup ölçmələrin aparılmasında istifadə olunan əlavələrin mühümlüyünü əks etdirən aşağıdakı ədalətli dəyər iyerarxiyasından istifadə etməklə ədalətli dəyərləri ölçür:

- Səviyyə 1: eyni alətlər üçün fəal bazarda kotirovka olunan bazar qiymətləri (tənzimlənməmiş);

21. Maliyyə risklərinin idarə edilməsi (davamı)

Ədalətli dəyər iyerarxiyası (davamı)

- Səviyyə 2: birbaşa (yəni qiymətlər kimi), ya da bilavasitə (yəni qiymətlərdən törəyən) müşahidə oluna bilən, Səviyyə 1-ə daxil edilmiş kotirovka olunan qiymətdən başqa digər əlavələr. Bu kateqoriyaya aşağıdakılardan istifadə olunmaqla qiymətləndirilmiş alətlər daxildir: oxşar alətlər üçün fəal bazarlarda kotirovka olunan bazar qiymətləri; fəaldan aşağı hesab olunan bazarlarda oxşar alətlər üçün kotirovka olunan qiymətlər; yaxud bütün mühüm əlavələrin birbaşa və ya bilavasitə bazar məlumatlarından müşahidə oluna bildiyi digər qiymətləndirmə üsulları;

- Səviyyə 3: əlavələr müşahidə oluna bilmir. Bu kateqoriyaya qiymətləndirmə üsulunun müşahidə oluna bilən məlumata əsaslanmadığı əlavələrdən ibarət olduğu və müşahidə oluna bilməyən əlavələrin bu alətin qiymətləndirilməsində mühüm təsirə malik olduğu bütün alətlər daxildir. Bu kateqoriyaya oxşar alətlər üçün kotirovka olunan qiymətlər əsasında qiymətləndirilən alətlər daxildir və bu zaman alətlər arasında fərqi əks etdirmək üçün mühüm müşahidə olunmayan tənzimləmələr və ya mülahizələr tələb olunur.

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2023-cü il tarixinə maliyyə alətlərini ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyəsilə müəyyən edilən ədalətli dəyərlə təhlil edir:

	1-ci Səviyyə	2-ci Səviyyə	3-cü Səviyyə	Cəmi balans dəyəri	Cəmi ədalətli dəyəri
Maliyyə aktivləri					
Ticarət və digər debitor borcları	-	-	93,667	93,667	93,667
Pul vəsaiti və pul vəsaitinin ekvivalentləri	3,537,492	-	-	3,537,492	3,537,492
Cəmi maliyyə aktivləri	**3,537,492**	**-**	**93,667**	**3,631,159**	**3,631,159**
Maliyyə öhdəlikləri					
Ticarət və digər kreditor borcları	-	-	46,972	46,972	46,972
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	**-**	**-**	**46,972**	**46,972**	**46,972**
Xalis mövqe	**3,537,492**	**-**	**46,695**	**3,584,187**	**3,584,187**

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabr 2022-ci il tarixinə maliyyə alətlərini ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyəsilə müəyyən edilən ədalətli dəyərlə təhlil edir:

	1-ci Səviyyə	2-ci Səviyyə	3-cü Səviyyə	Cəmi balans dəyəri	Cəmi ədalətli dəyəri
Maliyyə aktivləri					
Ticarət və digər debitor borcları	-	-	79,305	79,305	79,305
Pul vəsaiti və pul vəsaitinin ekvivalentləri	2,572,795	-	-	2,572,795	2,572,795
Cəmi maliyyə aktivləri	**2,572,795**	**-**	**79,305**	**2,652,100**	**2,652,100**
Maliyyə öhdəlikləri					
Ticarət və digər kreditor borcları	-	-	44,464	44,464	44,464
Cəmi maliyyə öhdəlikləri	**-**	**-**	**44,464**	**44,464**	**44,464**
Xalis mövqe	**2,572,795**	**-**	**34,841**	**2,607,636**	**2,607,636**

22. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

24 saylı MUBS "Əlaqəli tərəflərlə bağlı qeydlər" standartının tələblərinə əsasən əlaqəli tərəflər və ya əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar aşağıdakılardan ibarətdir:

Qrupun birbaşa, dolayısı yolla və ya hər hansı bir üçüncü tərəf vasitəsilə nəzarət etdiyi, nəzarətində olduğu və ya bərabər nəzarət altında olduğu tərəflər (buraya ana şirkətlər, törəmə müəssisələr, eyni səviyyədə olan törəmə müəssisələr aiddir); Qrupun fəaliyyətində marağı və bu fəaliyyətə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərmək imkanı olan şəxslər; və Qrupun fəaliyyətinə ortaq nəzarət həyata keçirən şəxslər;

(a) Assosiasiya edilmiş müəssisələr – Qrup tərəfindən fəaliyyətinə əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərilə biləcək, lakin törəmə və ya birgə müəssisə olmayan tərəflər;

(b) Qrupun tərəf kimi çıxış etdiyi birgə müəssisələr;

(c) Qrupun və ya ana şirkətin idarə heyətinin üzvləri;

(d) (a) və ya (ç) bəndlərində göstərilən şəxslərin yaxın ailə üzvləri;

(e) (ç) və ya (d) bəndlərində göstərilən şəxslər tərəfindən birbaşa və ya dolayısı yolla səsvermə hüquqlarının əhəmiyyətli hissəsini əlində cəmləşdirən nəzarətdə olan tərəflər, müəssisələr və birgə müəssisələr aiddir; və ya

(f) İş müddəti bitdikdən sonra Qrupun keçmiş işçiləri və ya Qrupun əlaqəli olduğu şəxs tərəfindən alınacaq mükafatlar.

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan illər üzrə əlaqəli tərəflər ilə qalıqlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə		31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan il üzrə	
	Əlaqəli tərəflərə olan qalıqlar	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**	**Əlaqəli tərəflərə olan qalıqlar**	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**
Digər cari öhdəliklər		**131,580**		**70,983**
İşçilərlə hesablaşmalar	14,028		11,243	
DSMF ilə hesablaşmalar	9,260		1,996	

31 dekabr 2023-cü il və 31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan illər üzrə əlaqəli tərəflər ilə əməliyyatlar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	31 dekabr 2023-cü il tarixində başa çatan il üzrə		31 dekabr 2022-ci il tarixində başa çatan il üzrə	
	Əlaqəli tərəflərlə olan əməliyyatlar	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**	**Əlaqəli tərəflərlə olan əməliyyatlar**	**Maliyyə hesabatlarında bu bənd üzrə cəmi məbləğ**
Əmək haqqı, maaş və sosial müdafiə xərcləri		**(439,149)**		**(343,530)**
- Qrupun rəhbərliyi	(166,745)		(158,152)	

23. Hesabat dövründən sonrakı hadisələr

Təsisçi dəyişikliyi

01 may 2024-cü ildə "Stock Baku"QSC-nin təsisçiləri dəyişilmişdır. Cəmiyyətin yeni təsisçiləri Həsənov Vüqar Vilayət oğlu 1.001% və "Reyalin İnşaat və Turizm" Anonim Şirkəti 98.999% səhm payına sahibdir. (31 dekabr 2023-cü il, Zeynalov Əliş Əlimərdan oğlu 100%).

Nizamnamə kapitalının artırılması

06 may 2024-cü il "Premium Garage" QSC-nin səhmdarlarının növbədənkənar ümumi yığıncağının qərarına əsasən hər birinin dəyəri 10 AZN olmaqla 349,800 ədəd əlavə səhm buraxılmış, nizamnamə kapitalı 3,500,000 AZN (31 dekabr 2023-cü il, 2,000 AZN) olmuşdur.

Avans ödənişi

Hesabat dövründə sonra "Premium Garage" QSC-də investisiya mülkiyyətinin tikintisi üçüm 773,400 AZN avans ödənilmişdir.

RSM Azerbaijan is a member of the RSM network and trades as RSM. RSM is the trading name used by the members of the RSM network.

RSM's global presence has been expanded through Azerbaijan with establishment of an office in the country in 2008 and has been delivering audit and assurance, tax and outsourced accounting services to clients in different sectors including banking, insurance, leasing, construction, manufacturing and other government agencies for the last 14 years in the market. We serve our clients with professional staff and partners numbering more than 50, working at the office in the capital Baku.

Each member of the RSM network is an independent accounting and consulting firm each of which practices in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity of any description in any jurisdiction.

The RSM network is administered by RSM International Limited, a company registered in England and Wales (company number 4040598) whose registered office is at 50 Cannon Street, London EC4N 6JJ.

The brand and trademark RSM and other intellectual property rights used by members of the network are owned by RSM International Association, an association governed by article 60 et seq of the Civil Code of Switzerland whose seat is in Zug.

© RSM International Association, 2024

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD
AUDIT | TAX | CONSULTING